National Library 56253
Gen.Acquisitions Section
Ottawa,Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
NOV 17 1977
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

25 1952

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 83 (2430) XXVI aastakäik — Neljapäeval, 10. novembril 1977 — Thursday, November 10, 1977 — Üksiknumbri hind 35 senti

N. Liit takistab kirjanike loomingut

Kanada esindaja süüdistab Belgradis venelasi

BELGRAD — Belgradis toimuva Euroopa julgeolekukonverentsi töö on nüüd kandunud komisjonidesse, kus arutatakse mitmesuguseid probleeme erisektoritesse jagatult. Inimõiguste komisjonis tekkis ootamatult kokkupõrge Kanada esindaja Christopher Anstise ja N. Liidu esindaja Sergei Kondrashevi vahel, kuna kanadalane kritiseeris venlaste kultuuri vahetuse poliitikat.

Kanada delegaat Anstise süüdistas N. Liitu, et see on moodustanud haridusliku, kultuurilise ja kunstialase läbikäimise takistamiseks „arusaamatuse valli".

Ta mainis, et vene kirjanikud, kes ei kirjuta partei direktiivide kohaselt, langevad võimude tagakiusamise alla

ning nad saadetakse isegi asumisele välismaale. Oma töid võib selline kirjanik avaldada ainult põrandaaluses ajakirjas.

N. Liidu delegaat Sergei Kondrashev nimetas seda süüdistust solvavaks ning esitas omalt poolt vastusüüdistuse, et Kanada on see riik, kes tekitab vastastikuseid arusaamatusi.

Vene delegaat kinnitas, et sellised väljendused ei aita kaasa detente poliitika viljelemisele ning taotlevad koostööpoliitika kõrvale heitmist.

Samuti väitis Kondrashev, et vene autorid, kes on kaldunud dissidentide joonele, vilistatakse ja karjutakse kolhoosnike ja tööliste poolt maha kui keegi nende töid peaks avalikult ette lugema.

Konverentsi töö jatkus ka teistes komisjonides. Majanduslikus komisjonis esitasid Ühendriikide ja Euroopa ühisturu riikide delegaadid ühise ettepaneku kaubanduse ja majandusliku koostöö elustamiseks ida ja lääne vahel. Ettepanekute raamides nõutakse kaubanduslike sidemete kergendamist väikestele ja keskmise suurusega firmadele ning majandusliku informatsiooni saamist Ida-Euroopa **riikidelt.**

Läänerriikide ärimehed on juba aastate jooksul kurtnud, et kommunistlikkudest riikidest on väga raske saada informatsiooni majanduslikkude tingimuste kohta

ning et seda antakse ainult väliskaubandusega tegelevatele kõrgematele ametnikele.

Scarboros toimunud Estonian Showcase'i puhul eesti tütarlapsed koos linnapea Paul Cosgrave'iga. Vasakult Viivi Haljaste, Karin Rammo, Karin Maimets, linnapea P. Cosgrave, Kati Tali, Ava Kiilaspea ja Virge-Kai Lindaja.

Kanada valitsus häiritud

Uuritakse Levesque'i külaskäigu järelkajasid Prantsusmaal

OTTAWA — Kanada välisminister Don Jamieson mainis Ottawas peetud pressikonverentsil, et Kanada valitsus hangib informatsiooni Quebeci peaministri Rene Levesque'i külaskäigu telgitaguste kohta Prantsusmaale. Peaminister Trudeau mainis parlamendis Levesque'le Prantsusmaal antud kõrge aumärgi Auleegioni Risti kohta, et sellisel medalil pole mingit tähtsust ning Quebecile on palju olulisemad Prantsusmaa investeeringud.

Ottawa keskvalitsus on ilmselt häiritud Levesque'le osutatud erakordselt sooja vastuvõtu eest Pariisis. Samuti häirivad Kanada valitsust Prantsumaa riigimeeste mõningad väljendused Levesque külaskäigu ajal.

milledest võib järeldada, et Prantsusmaa annab Quebeci separatistidele täieliku toetuse.

Välisminister Jamieson kinnitas, et Kanada valitsus soovib teada, millises ulatuses ja mis otstarbel kavatsetakse tulevikus korraldada nõupidamis Quebeci ja Prantsusmaa peaministrite ja valitsuste vahel.

Prantsusmaa peaminister Rene Barre mainis äsjases raadio intervjuus teravalt, et Prantsusmaa annab oma medaleid isikutele, keda ta peab selle au vääriliseks

ning see ei ole Kanada peaministri asi, kuidas Prantsusmaa kohtleb oma külalisi.

Kanada majanduselu tumedad väljavaated

OTTAWA — Kanada Economic Council tegi valitsusele ettepaneku maksude alandamiseks, et anda majanduselule vajalikku elustavat süsti, kuid finantsminister Chretien lükkas selle ettepaneku koheselt tagasi. Council oma aasta ülevaates esitas sünge pildi Kanada majanduselust, mainides, et Kanadal tuleb lähemate aastate jooksul arvestada pideva inflatsiooniga, suure töötatööliste arvuga, ulatuslike rahvusvaheliste defitsiitidega ja aeglase majanduselu kasvuga. Samuti ennustati, et Kanada töötute arv jääb seisma 8-le protsendile tööliste koguarvust ning et selline olukord kandub 1980-nendatesse aastatesse.

Councili ettpaneku kohaselt tuleks valitsusel kärpida isiklike tulumaksu summasid 2 miljardi dollari võrra, mis teeks keskmiselt 200 dollarit iga maksumaksja kohta.

Demonstratsioon Ottawas N. Liidu saatkonnahoone ees

Möödunud pühapäeval „tähistasid" ukrainlased, leedulased, lätlased ja mõned eestlased Nõukogude Liidu oktoobrirevolutsiooni 60. sünnipäeva antikommunistliku demonstratsiooniga Ottawas Parlamendi juures ja sellele järgnevalt mindi rongkäigus N. Liidu saatkonna ette kus oli koos kuni 1000 inimest.

Parlamendi ees senaator P. Yuzyk pidas kella kolme ajal lühikese kõne. Ta on nüüd Belgradi komitee esimees. Demonstratsioonist osavõtjad kandsid mitmesuguseid plakateid, kus nõuti vabadust või mõisteti hukka N. Liidu terrorivalitsus. N. Liidu saatkonna ees oli lätlastel auto tüüritud, kus suurel plakatil oli sisuks veres ujuvad pealuud. Rahvas hüüdis saatkonna juures „Vabadust Ukrainale", „Freedom for Baltic States!", „Russians go Home!". Demonstratsioon lõppes saatkonna ees ukraina ja leedu hümnidega.

Üldse oli demonstratsioonist osavõtjate hulgas palju nooremaid. Torontost sõitis pühapäeva hommikul välja 2 bussi ukrainlasteg, üks leedulastega ja üks lätlastega. Montrealist oli organiseeritud sõit kolme bussiga, kuid paljud olid saabunud oma sõidukitega. Nagu Torontost kohale sõitaud E. Rande märgib, viibis demonstrantide hulgas Ottawa eestlasi. Pärast demonstratsiooni lahkusid osavõtjad jälle bussidega oma kodukohtadesse.

Uued tankid oktoobrirevolutsiooni paraadil

Moskva Punasele Väljakule olid välja komandeeritud kümned tuhanded inimesed

MOSKVA — N. Liidu pealinnas Moskvas ja kõigis teistes suuremates keskustes tähistati möödunud esmaspäeval oktoobrirevolutsiooni 60. aastapäeva. Moskvas oli vaatamata külmale ja tuulisele ilmale oktoobrirevolutsiooni aastapäevale välja komandeeritud tuhandeid inimesi, kellede hiiidamarssi jälgisid Lenini mausoleumi tribüünilt poliitbüroo liikmed eesotsas partei peasekretäri Leonid Brezhneviga. Seekord olid rikkalikult esindatud ka sõjaväeosad ning samuti toodi esmakordselt avalikkuse ette uut tüüpi tankid ja tuumalaengute väljatulistamise haubitsad.

Läneriikide vaatlejate informatsiooni kohaselt marssisid Brezhnevi ja tema kaaslaste eest Punsel väljakul mööda kümned tuhanded inimesed, kes kandsid Lenni ja poliitbüroo liikmete pilte ja loosungeid.

Poliitbüroo liikmete piltide hulgas olid domineerival kohal Brezhnevi pildid,

mis kinnitab, et Brezhnev on manööverdanud enda piiramata võimuga diktaatori positsiooni. Poliitbüroo liikmete rivist kadus tribüünilt peagi 75-aastane partei ideoloog Mihail Suslov, kes ilmselt kannatab tervislike häirete all.

Oktoobrirevolutsiooni aastapäeva kõne pidas kaitseminister Dmitri Ustinov, kes propageeris rahu säilitamist ja detente poliitikat

ja süüdistas imperialiste rahuofensiivile vastu töötamises.

Ta hoiatas läänerriike, et kui N. Liidule kallale tungitakse, siis on see võimeline iga kallaletungija purustama. Üks osa tema kõnest oli pühendatud Brezhnevile, keda Ustinov kirjeldas kui „tõelist Lenini poliitika jatkajat."

Uutest relvadest esitati paraadil T-72 tüüpi tank, mida eksperdid peavad üheks parimaks tankiks maailmas.

Samuti esitati uut tüüpi haubitsaid, mida kasutatakse tõenäoliselt tuumalaengute väljatulistamiseks ning uusi tankitõrje rakette.

EESTI RAHVUSTEATER

laup., 26. nov. 1977 kell 7.30 õ. Monarch Park Secondary School'i auditooriumis, 1 Hanson St. (Coxwell & Danforth)

LEMBIT KOORITS'a komöödia

KIUSATUS

esiettekanne

Lavakujundus — ARTHUR MIHKELSOO
Lavastus — LYDIA VOHU

Pääsmed eelmüügil: Abistamiskomitees Eesti Majas, tel. 461-1344; POKO's 767 Mt. Pleasant Rd., tel. 488-2078; Viktor Libe, tel. 221-7754

RICHARD KAUPS'i

MAALIDE NÄITUS

T. Eesti Baptisti kiriku väikeses saalis
883 Broadview Ave.

19., 25. ja 26. novembril kella 5—9 (reedel ja laup.)

Avamine 19. nov. kell 5 p.l.

Eesti Kunstide Keskus
ANTS ELKEN'i
KERAAMIKA MÜÜGINÄITUS
13. nov. Tartu College'is
alates kella 2.

INGEMAR KORJUSE
pääsmete eelmüük on alanud
E. Abistamiskomitees või
tel. 485-0141
Kohad on nummerdatud!

EELTEADE
A/S EESTI MAJA UUE-AASTA VASTUVÕTU
BALL
toimub 31. dets. 1977 Eesti Maja neljas saalis
Pääsmete eelmüük igal esmasp. ja neljap. kella 7—9
Eesti Maja büroos alates 14. nov. 1977
JUHATUS

Eesti Etnograafiline Ring Kanadas
korraldusel toimub
reedel, 18. nov. kell 7.30 Eesti Maja suures saalis
rahvusliku kunsti õhtu. Kavas:
„MA LILLESIDEME VÕTAKS . . ."
muusika, sõnaline, valguspildid. Esitavad Dr. Laine ja Heino Loo Vancouverist
Näitus: Manivalde Aesma puuesemed, tööde demonstratsioon
Pääsmed: $4.— Kohvilaud

Toronto Eesti Maja väikeses saalis
MARGA WEILER'i
KUDUMISTÖÖDE MÜÜK
PADJAD, SALLID, VAIBAD JNE.
19. ja 20. novembril, avatud kella 10 homm. kuni 8 õ.

ISESEISEV KONTSERT
ÕNNE LAIKVE; sopran
STUART HAMILTON; piano
pühapäeval, 20. novembril 1977, kell 2.30 p.l.
Congregation Hall, 175 St. Clair Ave. W., Toronto
Pääsmed: $5.00; õpilased ja pensionärid $3.50
saadaval: E. Abistamiskomitees ja kohapeal.

EESTI MAJA VÄIKESES SAALIS
25., 26. JA 27. NOVEMBRIL
ARVILLE PUSTRÖM-UUS
MAALIDE NÄITUS
AVATUD: reedel kl. 2—10 õ., laup. ja pühap. kl. 10—10 õ.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $30.—, poolaastas $16.— ja veerandaastas $9.—, kiripostiga aastas $48.—, poolaastas $25.50 ja veerandaastas $13.50.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $32.—, poolaastas $17.— ja veerandaastas $9.50. Kiripostiga USA-s: aastas $53.—, poolaastas $27.50 ja veerandaastas $15.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $62.—, poolaastas $31.50 ja veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 c. — Üksiknumbri hind 35 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Kremli kulissid

Moskva Punasel Väljakul ragisesid taas tankiroomikud ning partei poolt sunnikorras väljasaadetud rahvamassid hüüdsid hosianna karvastes läkiläkides vanade meeste rivile, kes oli kogunenud Lenini mausoleumi tribüünile. Pühitseti oktoobrirevolutsiooni aastapäeva ja austati N. Liidu kommunistliku partei keskkomitee poliitbürood, kes piiramata võimuga valitseb ligemale 250 miljoni elanikuga impeeriumi üle.

Oktoobrirevolutsiooni paraadidel on alati olnud nii sise- kui ka välispoliitiline eesmärk. Sisepoliitiliselt tahetakse näidata selle paraadiga, kuhu tuuakse paraadirahvast kõigest Venemaaga liidetud riikidest, et N. Liit moodustab homogeense terviku ja rahvas seisab truult oma juhtkonna selja taga, kuna välispoliitika sektoris demonstreeritakse väliskülalistele N. Liidu sõjalist jõudu ja uusi relvi, mis on mõeldud psühholoogilise efekti taotlemisena ja läänemaailma hirmutamisena.

Paraadi ajal peetud traditsiooniline kõne on kavandatud seniste tavade kohaselt lühikese kokkuvõtliku programmikõnega ning viimastel aastatel on selle ettelugejateks olnud kaitseministrid. Käesoleval aastal esines selle sõnavõtuga kaitseminister Dmitri Ustinov, kelle kõnesse oli tugevalt põimitud rahumotiiv, mille taga peitus aga ka ähvardus. Minister mainis, et N. Liit tahab maailma heaolu, koostöö ja relvastuse vähendamise huvides rahu, milledede töötavat aga vastu imperialistlikud jõud, kes levitavat sotsialistlike riikide laimamiseks oma propagandat. Ustinov kinnitas, et N. Liit on valmis end relvadega kaitsma kui see vajalikuks osutub. Ministri kõne oli tegelikult partei peasekretäri Leonid Brezhnevi senise välispoliitika põhiliste fraaside kordamine, kuna Brezhnev on alati alla kriipsutanud oma rahupoliitikat, mille varjus ta kombineerib N. Liidule läänemaailma tehnoloogiat ja krediite ning laiendab Venemaa võimupiire.

Ehkki N. Liidus propageeritakse aastaringi Lenini õpetusi ja räägitakse oktoobrirevolutsiooni läbiviijast kui maailma suurimast heategijast, tõstetakse tema kuju eriti väärikat esile oktoobrirevolutsiooni aastapäeval ja seda tehti seegi kord paljude piltidega ja Lenini õpetustest väljavõetud hüüdlausetega. Kuid samal ajal ei saa kuidagi kahe silma vahele jääda, et Lenini pildi kõrvale on peaaegu alati paigutatud Brezhnevi pilt ning et Brezhnevist räägitakse kui „Lenini truust õpilasest ja tema töö jatkajast."

Lenini nimega opereerimine on N. Liidu kommunistlikkudele võimumeestele üheks läbiproovitud propaganda- ja endaülistamise vahendiks. Kuna Lenin on N. Liidus tõstetud peaaegu samale tasemele, mis on antud kristlikus maailmas Jumalale, siis kasutab iga Kremli diktaator Lenini nime oma poliitiliste dogmade ülistamiseks ja kindlustab endale sellega seljataguse. Kõik sellised mehed nagu Trotski, Stalin Hrushtshov, Dzerzhinski, Beria ja teised nende kaliibrist kommunistlikud kuulsused ja võimumehed on nende võimuloleku ajal olnud Kremli propaganda kohaselt Lenini õiged õpilased ja jüngrid, kes on truult käinud oma suure õpetaja ja eeskuju jälgedes ehkki igaüks neist on tõlgendanud Lenini õpetusi omamoodi ja oma isikliku kasu seisukohast lähtudes.

Oktoobrirevolutsiooni aastapäeva pidustusi tuleb vaadelda kui suurt maskeraadi ja tohutute mõõtmetega pettemanöövrit, mille kõrval kahvatavad isegi sellised ajaloolised suurkulissid nagu Katariina II jaoks ehitatud Potjomkini külad. Nii nagu nende külade taga valitses häda ja viletsus, nii eksisteerib ka N. Liidus suurte paraadide ja oktoobrirevolutsiooni loosungite ja piltide varjus masendav vangimaja meeleolu ning majanduslik allakäik. Paraadidega, loosungitega ja pühakuks kuulutatud kommunistide piltidega ei parandata inimeste elujärge ja ei tooda paradiisi maa peale. Oktoobrirevolutsioon oli tegelikult üks suuremaid tagasilööke inimkonna ajaloos ning on toonud kaasa 60 aastat väldanud terrorirezhiimi, mis ei ole peatuma jäänud mitte ainult Venemaale vaid mida on laiendatud ka teistele rahvastele. Oleks juba ammu aeg, et inimkond annaks oktoobrirevolutsioonile õige hinnangu ning näitaks talle kätte ta õige koha ajaloos.

K. A.

Tallinnas algas Pepsi-Cola vabriku ehitamine

Tallinnas Mustamäel hakati uue karastusjookide tehase juurde ehitama Pepsi-Cola osakonda. Hiljuti saadi soomlastelt esimene osa metallkonstruktsioone hoone rajamiseks. Seadmed karastusjookide tööstuseks saadakse Ida-Saksamaalt, joogile vajalik ekstrakt aga Ameerika Ühendriikide firmalt Pepsyco'lt.

Tallinna Limonaaditehas on aasta-aastalt oma toodangut suurendanud ja käesoleval aastal valmistatakse tehases 1.100.000 dekaliitrit jooke. Pärast uue ettevõtte käikuandmist 1978. aasta teisel poolel pidavat selles valmistatavate jookide osa neljakordistuma. Üksi Pepsi-Colat hakatakse tegema 2.000.000 dekaliitrit aastas. Eestis valmistatavad karastusjoogid olevat tuntud üle N. Liidu. Praegu on käsil vähem suhkrut sisaldavate ja vitaminiseeritud karastusjookide koostise katsed.

*

Mitte üksi karastusjookide ekstrakt ei tule kapitalistlikust maailmast, ka kondiitritoodete vabrik „Kalev" saab oma maitseained välismaalt. Neid tuuakse Austriast, kus sealne ettevõte „Dragoco" on valmistanud neid juba ligemale 80 aastat ja on tuntud ülemaailmselt. Hiljuti viibisid vabriku esindajad Eestis, kus Viinis asuv firma korraldas näituse ja sümpoosioni.

Laudkonnavestlusest osavõtjad Montrealis hiljuti toimunud sümpoosionil. Vasakult: Peeter Tammark, dr. Salme Nõmmik, Hans Peets, dr. Martin Puhvel, Robert Kreem, Henn Pääbo ja Heino Altosaar.
Foto: E. Sügise

Kuidas kindlustada eesti kultuuri tulevikku

Kokkuvõte Peeter Tammarki ettekandest Montrealis toimunud sümpoosionil

Montrealis äsja toimunud sümpoosionil „Eesti ühiskond Montrealis" esines pikema ettekandega teemal „Meie kultuuritegevus ja selle majandamine" Peeter Tammark. Allpool anname selle ettekande edasi lühendatud kujul.

Kultuuriks nimetame ühe rahvuse printsiipe, kombeid, loomiskunsti, instrumente ja organisatsioone. Kultuur on aken, mille läbi maailm ühte rahvast hindab ja eksamineerib.

Kultuur on ka see viis, mille läbi inimene võib rahuldada oma sisemist psühholoogilist kuuluvuse vajadust ja leida oma individuaalset identsust.

Kultuur, mis on tugev, elav ja terve, on ka järjekindlalt arenev. Ta on kõige tugevam, kui neli peategurit, vanemad, noored, mehed ja naised, töötavad koos harmooniliselt samade sihtide ja suundadega. Läbikäimine nende nelja teguri vahel on esmalt tähtis.

Mida väiksem rahvusgrupp, seda tihedam ja tugevam peab olema see side nende tegurite vahel.

Iga tegur on tähtis annetaja ja kui üks kaob, siis algab ka selle kultuuri lagunemine. Kõige olulisemaks teguriks kultuuri säilitamisel ja arenemisel tulevikus on noored, kes toovad kaasa energiat, vitaalsust ja uusi mõttevise. Kasvades naisteks ja meesteks, saavad nendest kultuuritarbijad ja edasikandjad, ja kui nad vananevad, on nad ikka veel tarbijad aga ka toetajad.

Eesti kultuur paguluses on tänapäeval lähenemas kuristikule.

Meie oleme jõudnud punkti, et kui meie ei muuda oma suunda, võib järgneda täielik häving ja surm meie kultuurile. Ma ei tea, kas ongi võimalik seda lõppu ära hoida, aga me peame lootma ja proovima seda teha.

Need kes on tänapäevani meie kultuuri toetanud ja kandnud oma energia ja vitaalsuse läbi, on vananemas ja nõrkemas. Noori, kes oleksid tavaliselt neid asendanud, on vähe. Paljud neist on kõrvale langenud meie seltskondlikest ettevõtteist, peamiselt segaabielude ja eesti keele puudumise tõttu. Me oleme tahtmatult võõrutanud neid oma kultuurist ja selle tulemus on see kriis, mis meil tänapäeval tuleb lahendada. Küllap meil jääb noori, kes on võimelised edasi kandma meie kultuuri, vähemalt veel natukeseks ajaks, aga kellele?

Peame teoreetiliselt lahendama kaks olulist eluküsimust — kuidas saavutada inimlik kuuluvustunne, mida psühholoogiliselt vajame, ja kuidas säilitada individuaalsust.

Ühtsus on üks tarvilik või meie kultuuri säilitamisel. Meil ei ole küllalt aega ega energiat sisepoliitikaga ja „kiskumistega" raiskamiseks! Ka noorem põlvkond on selline, et ta ei kannata niisugust käitumist ja kui ta puutub liiga tihti sellega kokku, siis võõrdub ta kiiresti sellest seltskonnast. Peale 30-et aastat paguluses ei eksisteeri enam kindlat piiri „õige" ja „vale" vahel, mis puutub eestlusesse. Igat külge peab uuesti ümber mõtlema.

Meie ei ole enam need eestlased, kes alguses põgenesid Eestist.

Me peame seda tunnistama ja töötama seda mõttes hoides.

Ühe rahva identsus ei saa kasvada mitte enam lahinguväljadel, vaid läbi rahva vaimulikkuse ja juhtivatel kohtadel olevate isikute ettekujutustest tänapäeva maailmas. Täpselt seda vajame — põhinevat jõudu noorte aktiivsusest. Me vajame tegevust, millesse noored saavad süveneda!

Tugevast ja elavast kultuurist kujuneb tugev ja elav poliitika. Kultuuri mitmekülgsus on näha spordis, tantsus, laulus, kunstis, kirjanduses, teatris, usus, poliitikas, huviringides jne. Paguluse algaastatel oli energiat, koostööd, tegevust ja osavõttu rohkelt. Seda näeme puudulikuna tänapäeva ühiskonnas. Meie vajadused on muutunud ja oleme langenud kahte mõtteliitu. Noored on eriti huvitatud seltskondlikust tegevusest — tants, laul, sport, peod jne.; vanem generatsioon on aga intiimselt seotud ühiskonna rakkega — poliitika, organisatsioonid, juhtimine, kirikutöö jne. Ristumist leidub harva. Koostööd ja mõttevahetust peaks seadma eesmärkideks.

Meie kultuuri tarbija on peamiselt olnud meie oma eestlaste ühiskond. Ainult viimase kümne aasta jooksul on välismaalased tutvunenud meie kultuuriga.

Meie rahvatantsijad, võimlejad, kunstnikud, skaudilaskurid ja osaliselt keskorganisatsioonide poliitilised juhid on meie tugevamad esindajad olnud.

Kõige meeldivamad ja efektiivsemad on olnud võimlejad ja tantsijad. Nende kaudu on kõige laiem kontakt olnud teiste rahvastega, kes on hakanud nüüd väikselt meilt õppima.

Peame äratama teistes rahvustes teadvuse ja sensitiivsuse meie rahvast. Selle läbiviimiseks peame korraldama laiemate ulatustega ettevõtteid, näiteks rohkem pidusid peale Eesti Päevade, aga väiksemas kohalikus skaalas, samaaegselt võibolla kaasa tõmmates teisi väikseid rahvusgruppe. Noorte tegevusgrupid peaksid reisima kogu Põhja-Ameerika mandri ulatuses, tutvustades meie kultuuri nii eesti, kui ka kohalikkudele ühiskondadele.

Elame ühiskonnas, kus eksisteerib väga kõrge tehniline kommunikatsiooni pind, mille kasutamine oleks meile suure väärtusega meie kultuuri tutvustamiseks teistele. Televisioon on üks efektiivsemaid viise eestlaste tutvustamiseks teistele. Film on ka efektne, aga kulukam ja raskem käsitleda. Ajalehed ja ajakirjad, millede lugejate arv on väga suur ja laialdane, otsivad artikleid. Helijiplaatide, lintide ja uute „videotape recording" masinate läbi on võimalus meil jätta täielik kultuuri ajalugu järeltulijatele.

Meil ei ole keskusi, kust noored saaksid kergelt informatsiooni meie kultuurist või ajaloost. Raamatud on kasulikud, aga liiga vähestel on võimet ja tahet neid lugeda. Vanematest organisatsioodest, kus on ka saada õpetust ja informatsiooni, võtavad aga vähesed noored osa. Selle tulemus on noorte poolt endile loodud organisatsioonid, nagu Metsaülikool, KLENK, BATUN, Trenti Noortejuhtide Seminar jne., kus on omavahel võimalus eestlusest õppida, mõtteid ja tundeid vahetada intiimses, mugavas ja efektiivses raamis.

Kõik tegevused nõuavad aega ja raha! Eestlased on enamvähem oma rahvuslikku tööd Kanadas ise finantseerinud. Ainult viimastel aastatel on meil õnnestunud saada väljastpoolt majanduslikku toetust meie organisatsioonidele. On oluline käsitada neid võimalusi, mida ei ole siiamaani täielikus potentsiaalis kasutatud.

Igaüks meist on vast kuulnud juhtudest, kus pärandussummad testamendi puudumisel on läinud Nõukogude Eestisse sealse rezhiimi kasuks, või langenud Kanada riigile. Miks ei võiks need rahad jääda eestlaste ettevõtete kasutada? Probleem on, et paljud vanema generatsiooni inimesed kardavad testamendi tegemist, kuna see on tavaliselt tehtud just enne surma või kardetakse, et testamendile järgneb otsekohe surm. Nendel vanadel mõtteviisidel ei ole tänapäeval ruumi.

Need meist, kellel ei ole pärijaid, peaksid testamenti kohustusena võtma, et selle kaudu kindlustada seltskondlikku ja ühiskondlikku tööd päranduse läbi.

Raha võib nimeliselt organisatsioonidele annetada või anda erafondi, mis toetab üldiselt eestlaste ettevõtteid. Samaaegselt need, kellel on suur pärandus ja pärijad, võiksid ka organisatsioonidele annetada. Sellel on kaks sihti. Esiteks, et oma tulumaksu vähendada ja teiseks, et eesti rahvuskultuuri kindlustada.

Testamendi läbi annetamise probleemi saab lahendada võibolla ka teisel viisil. Oleks võimalik, et kui inimesed pensionile lähevad, siis kannavad nad üle kõik oma päranduse ühele kesk-fondile, kust neile siis pension välja makstakse. Peale surma kapital jääb edasi eestlust teenima. Lisakasu neile sellest oleks suurem pension, kuna ühendatud rahade teenimisvõimalused on suuremad.

Armeenlaste ühiskonnal Põhja-Ameerikas on väga suur keskfond (väärtus kümnetes miljonites), mis on osaliselt ülalmainitud viisil suurenenud.

Fondi läbi jõuavad nad omakeelseid koole toetada Kanadas ja USA-s, samuti kui teisi kultuuri ettevõtteid ja tugevat massilist poliitilist tegevust. Pensionärid elavad paremini ja rahvustöö on tulevikus kindlustatud.

(Järg lk. 7)

Kommentaarid

Kes vanema generatsiooni pagulaseestlastest ei mäletaks Aleksei Stahhanovi nime? Stahhanov hakkas kohe kummitama kui venelased 1940. aastal eesti kommunistide abiga Eesti Vabariigi ja Eesti iseseisvuse hävitasid ning Eestis kommunismi hakkasid rakendama.

Aleksei Stahhanov oli lihtne Donetsi söekaevur, kelle nimega ja fiktiivsete töösaavutustega opereerides kommunistlik rezhiim pressis töölistelt välja suuremaid töösaavutusi ja rohkem produktsiooni. Kommunistliku ajakirjanduse ja partei propagandameeste poolt levitatud müüdi järele oli Aleksei Stahhanov see mees, kes 1935. aasta 30. augusti öövahetuses töötades järsku produtseeris 5 tunni ja 45 minutiga 102 tonni sütt, ületades sellega 14-kordselt söekaevuri tavalise produktsiooni.

Stahhanovist tehti üleöö kangelane. Temast kirjutati imelugusid ja tema pilt ilmus kõigis N. Liidu ajalehtedes. Ajalehtedes ilmunud artiklites mainiti, et Stahhanov ostis oma rekordilise tööpanuse eest uue ülikonna, mütsi ja kindad ning naisele siidikleidi, mantli ja lõhnaõli, millega ilmselt ergutati ka teisi töölisi Stahhanovi saavutust kordama. Tekkisid Stahhanovi nimelised tööbrigaadid, kus töölised panid kommunismi ülesehitamiseks ja produktsiooni suurendamiseks viimase välja. Stahhanovlus kandus partei ja Stalini õhutusel kõikidele tööaladele ja võttis sageli otse naeruväärsed dimensioonid. Nii näiteks kinnitas stahhanovlane vedurijuht Pjotr Krivonos, et ta on viinud kaubarongide kiiruse reisirongide kiiruse tasemele.

Nüüd ei räägita N. Liidus enam stahhanovlusest, kuna isegi venelane on hakanud aru saama, et teda veetakse selle trikiga alt. Kuid selle pärandusena on jäänud kõik teise võõbaga ületõmmatud võtted nagu sotsialistlik võistlus, normide ületamine, kommunistlikud laupäevakud jne.

Ja Aleksei Stahhanov — see kirjaoskamatu partei hüpiknukk, kes andis oma nime vene töölise taga sundimiseks parteimeeste käsutusse — mis sai temast? Ehkki stahhanovlust kõigiti propageeriti ja populariseeriti, kadus Stahhanov ise peagi silmapiirilt ja avalikkusest. Ta saadeti Moskvasse Tööstuse Akadeemiasse ja selle järele Karagandasse ühe kaevanduse ülemaks. Pärast tuli ta Donetsi kaevandustesse tagasi ning 1970. aastal annetas Brezhnev talle sotsialistliku töökangelase tiitli. Selle lihtsa mehe elu, kelle nimel kommunistid piitsutasid töölisi suurematele tööpanustele, kustus Moskvas 71-aastaselt 5. novembril.

*

Meie oleme juba varem kirjutanud, et okupeeritud Eesti ajalehtedes ilmub omapärane rubriik „Tulevikuta ühiskonna džunglites", kus N. Liidu väliskorrespondendid, eriti Ühendriikidesse saadetud ajakirjanikud, püüavad partei eeskirjade kohaselt naeruvääristada läänerikke ning seal valitsevat demokraatlikku korda ja eramajanduse printsiipe.

Nüüd ilmus „Rahva Hääles" järjekordselt selline lugu, kus Tass'i korrespondent G. Tsaritsõn võtab vaatluse alla Ühendriikide väikefarmerid ning ennustab neile kadu. Korrespondent annab edasi ühe Colorado nisufarmeri jutu, milles farmer kurdab, et nisu kokkuostuhinnad on liiga madalad, et katta kõiki väljaminekuid. Ning siis leiab Tass'i mees, et suured agraarkorporatsioonid tapavad ära n.n. „perekonnafarmid" ning eriti kiires tempos toimuvat vähemusrahvuste esindajate, eriti neegrite, farmide laostumine. Ning mis kõige kurvem — need farmidest väljatõrjutud mehed ja naised pidavat minema linnadesse, kus nad suurendavat veelgi sealset töötute hulka.

Sellise sihiliku pildi annavad Tass'i korrespondendid vene kolhoosnikule ja linnaelanikule Ühendriikide farmerist, kelle kasvatatud leiba iga venelane on söömud, kuna N. Liidu kolhoosid ja sovhoosid ei ole võimelised toitma oma elanikkonda. Ja kahtlemata elaks Ühendriikide farmer veelgi

(Järg. lk. 3)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

12. ja 13. nov. on valvearstiks dr. H. Tari, tel. 922-3824.

Eestis toimunud pagulasnoorte kursus sõelumisel

LUND (EPL) — Lõuna-Rootsi Eesti Maja Ühing avas oma sügishooaja esimese klubiõhtuga Eesti Maja kohvikus. Ettekandega oma muljetest suvel Tallinnas peetud keele ja kirjandusе seminari üle esines Andres Koern, kes sellest osa võttis.

Kes korraldasid selle seminari? Rootsis tuli kutse osavõtjaile, märkis kõneleja, Uppsala ülikooli soome-ugri seminarilt ja Eestist Väliseestlastega Kultuursidemete Arendamise Ühingult. Rootsist oli osavõtjaid 16 ja mujalt 4. Soovijaid olnud 35.

Peale tihedate loengute eesti keelest ja kirjandusest korraldati osavõtjaile vastuvõtt Kadrioru lossis, teatri etendusi ja muuseumidega tutvunemisi. Samuti korraldati ringreis: Tartus kus näidati ülikooli ja Vanemuise teatrit. Reisil Viljandi poole käidi ühes sovhoosis ja viimaks Pärnus, et sealt sõita Tallinna tagasi. Enne tagasisõitu (Tallinna) peale nädalapikkust kodumaal viibimist, korraldati pealinna lähedal asuvas Kirovi näidis kolhoosis lahkumisõhtu.

Kogu selle aja kestel oli korraldajate poolt koostatud tegevuskava niivõrd tihe, et ei jäänud aega muuks, kui puhkamiseks. Kõneleja mängis helilindilt mõned katked seminaris peetud ja ühest lauluettekandest vastuvõtul ühes sovhoosis.

Ettekandele järgnesid üsna elavad läbirääkimised, kus ettekandjale esitati rida küsimusi. Arthur Taska rõhutas, et Väliseestlastega Kultuursidemete Arendamise Ühing on poliitiline ja tegutseb kommunistliku partei juhtnööride järele. Ühingu eesmärgiks on pagulaste meelitamine Eestisse tagasi. Korraldatud seminari tõeline eesmärk oli samuti poliitiline: meie noorema generatsiooni sinna ahvatlemine ja nende ära kasutamine. Seetõttu makseti ka nii vastuvõtu kui ülevalpidamise kulud vastuvõtjate poolt, seletas Taska.

Valev Uibopuu märkis, et kodumaaga kultuuriline läbikäimine on ühekülgne. Meid ujutatakse sealt üle tendentsliku kirjandusega kuna aga sealsed võimud ei lase sisse siinset kirjandust. Asja meie keskelt lahkunud kirjaniku Karl Ristikivi siin ilmunud toodangut ei avaldata kodumaal.

Karl Laantee toonitas, et Moskva juhtnööridel kiilu tagumine vaba maailma eesti noorema akadeemilise põlvkonna vahele keele ja kirjanduse seminari sildi all ei ole õnnestunud. Seda on meie noored näinud läbi. Siin on eesti grupp olnud vaimselt palju tugevam, kui läti grupp. Kogu selle sündmuse analüüsimisega avalikul koosolekul võtame Nõukogude võimudelt võimaluse kasutada seda seminari propagandaks.

ESTO MUTUAL FUND, LTD.

Aktsia hind reedel 4. nov. $5.37

Walwyn, Stodgell, Cochrane Murray Ltd

145 King St. W., Room 1900
Toronto, Ont. M5H 1J8.

Telefon päeval 364-1131
õhtul 925-6812

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

paremini ja mugavamalt kui valitsus ei teeks selliseid eksisamme nagu see toimus president Nixoni ajal, kus venelased said ameeriklastelt poolmuidu nisu, mille tulemusena farmerid said miljonite dollarite ulatuses kahju.

AMI

(Järg. lk. 3)

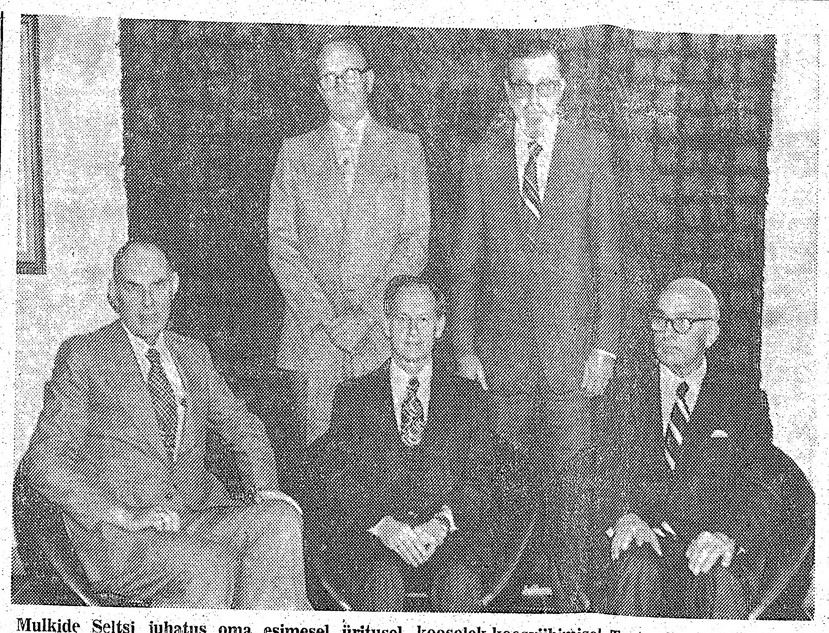

Mulkide Seltsi juhatus oma esimesel üritusel, koosolek-koosviibimisel Tartu College'is. Istuvad vasakult V. Ojasson, J. Vihma ja V. Madisso; seisavad E. Kink ja J. Vares.

Foto: Vaba Eestlane

Mulkide Selts alustas tegevust

Möödunud pühapäeval alustas Torontos oma organiseeritud tegevust noorim siinseist eesti organisatsioonidest Mulkide Selts. Uue organisatsiooni esimene üritustest, koosolek-koosviibimisest osavõtjate rohkus oli üllatuseks ka ajutisele juhatusele enesele, kui Tartu College'i saali kogunes üle 160 mulgi või mulkidega tihedas liidus oleva külalise.

Koosolekulise osa avas V. Madisso, kes lühikese sissejuhatuse järel andis sõna J. Vihmale, kes ajutise juhatuse poolt avaldas rõõmu arvuka kokkutulnute pere üle, mis kindlasti on suurim väljaspool kodumaad. Siiani pole mulgid oma organiseerimisega rutanud, sest on veel maakondi, kus pole organiseerimisele asutudki. Mulk on aeglase iseloomuga, kes ütleb „mul on aiga küll", mille iseloomustuseks ta jutustaski loo Tarvastu mehest, kes sõitis aeglase rongi piletiga kiirrongis ja konduktori õiendusele reageerib: „Kes sind käsib kihutada, sõida tasemini, mul aiga küll."

Ta andis ülevaate ajutise juhatuse senisest tööst koos eelmiste organiseerimise katsetega, kuid seni pole suudetud kindlakujuliselt organiseeruda.

Nüüd andis selleks tõuke eelolev suvel toimuvad killamängud. 21. sept. olid koos 13 mulki, kes otsustasid moodustada ajutise juhatuse ja võttis nimeks Mulkide Selts, samuti otsustati osa võtta Devil's Elbows korraldatavaist killamängudest. Uus organisatsioon haaraks kõiki Viljandimaa, Mulgi ja vanamõistelise Sakala elanikke. Samuti on teretulnud mulkide segaabieludest pärit elukaaslased, kes tunnevad rõõmu omavahelisest kokkusaamisest, mulgi keele rääkimisest ja selle õnne meenutamiseks, mida tunti lihtsa kodukatuse all.

Selle järgi tutvustati ajutise juhatuse liikmeid, E. Kinku, J. Vares't, V. Ojasson'i, V. Madisso'd ja J. Vihma't ning revisjonikomisjonis hrd. Härm ja Anton ning pr. Joasaare. Vaikse leinaseisakuga mälestati pärast organiseerimiskoosolekut surma läbi lahkunud J. Kadaid ja H. Kirikut.

Ajutine juhatus kinnitati ja talle anti volitus oma tööaega kuue kuu võrra pikendada, et selle aja jooksul saaks koostatud põhikiri ja teha muid ettevalmistusi.

Organisatsiooni nimi on valitud põhimõttel, et iseseisvuse ajal oli Tallinnas sellenimeline Mulkide Selts, kus oli esimeheks kindral J. Soots.

Läbirääkimiste osas anti selgitust lühemas ulatuses eelolevaist killamängudest.

Kavalises osas esitas põlistest mulkide perekonnast pärit olev Kiilaspeade perekonnaorkester, kus kontrabassi mängis Arno, tshellot Ava, flööti Pia, viiulit Paul ja kannelt nende isa Enn, kaks pala, esiteks J. Simmi „Mulgimaale" ja teiseks E. Kiilaspea poolt seatud eesti rahvaviisi „Kaera-Jaak".

Endine Viljandi maavanem M. Hansen käsitles mulkide nime päritolu, mis on nii jõukust tähendav, kuid selle kõrval ka sõimusõna ja leidis, et mulgid tegid sellest omaette seisuse. Ta on ise Pärnumaalt, aga kinnitas, et koostöö mulkidega oli väga hea. Mulgid on väga palju aidanud Eestit edasi oma esimeste eesti haritlastega ja teiste uuenduslike algatustega. Ta leidis, et mulkidele on just sealne loodus andnud oma osa nende iseloomust.

Mulgid olid leidlikult kõnetooli muutnud mulgipäraseks Viljandi vapi asetamisega kõnetooli külge. Pildil V. Madisso kõnelemas.

Foto: Vaba Eestlane

Ta meenutas aega, kui ta ise viibis Viljandi lossimäel, kus talle elavalt silmade ette tulid sealsed võitlused, mis õhutasid alati oma kodumaa ja rahva eest võitlema.

Ta avaldas soovi, et vanemad mulgid seda oma lastele edasi annaksid, jutustades neile mulkide visadusest, kes ei olnud uhked mitte ainult mulkidena, vaid ka eestlastena.

Järgmisena mulgisoost kirjanik ja luuletaja Salme Ekbaum esitas kolm oma luuletust, otse selleks puhuks kirjutatud „Killapäevadeks kirjutatud", „Mulgipäevaks 1972" ja „Ühele mulgi emale" oma abikaasa Arthur Ekbaumi emale kirjutatud luuletuse.

Klaveril esitas Karl Landra, ka ema poolt Kiilaspeade soost, kaks pala, esimeseks A. Southami „Three in blues" ja ühe Bachi helitöö. Koosviibimisel oli teadustajaks Edgar Kink.

Koosviibimisel oli rikkalik toidulaud, lauldi mulkide ühislaule ja meeleolu oli väga tore kus kõik olid tänulikud, et sellesarnane üritus oli korraldatud, mis mulke sidus ja tulevikus ehk veelgi enam seob, nende kolme nisupea märgi all, mis leiduvad Viljandi vapil ja olid iga laua dekoratsiooniks.

Nooruslik sügiskontsert

Möödunud pühapäeva õhtul toimus Peetri kirikus koguduse noortekoori „Lootuse" ja Vaimuliku Orkestri ansamblite ja solistide sügiskontsert. Huvi selle noorusvärske kontserdi vastu oli elav, kuid sattudes samaaegselt kahele teisele suuremale üritusele, jättis kuulajate ridadesse tühji kohti.

Kontserdi alguses 20-liikmeline koor esitas L. Avessoni juhatusel kaks L. Avessoni koorilaulu „Alguses oli" ja „Psalm 8". Kooril on noort ja puhast häälematerjali mida L. Avesson on koorijuhina osanud oskuslikult vormida andes tulemuseks helisevalt harmoonilist koorilaulu.

Edasi Heidi Klamas esitas harpsikordil F. J. Haydni allegro C-duur sonaadist ja Stella Triglav viiulil L. van Beethoveni „Palve", kusjuures harpsikordil saatis Inga Korjus. Järgnes koorilt neli laulu, I. Stravinski „Pater Noster", L. Avessoni „Püha, püha, püha", G. Stadleri „Oh Jehoova, Sa oled suur" ja J. S. Bachi „Kiituslaulu".

Trio Roy Madalvee flöödil, Nora-Mall Kesron viiulil ja Inga Korjus harpsikordil esitasid G. Ph. Telemanni „Andante, allegro". Lisaks esitas Roy Madalvee ühe omaloomingulise pala tema poolt neljale flöödile kirjutatud helitööst.

Pärast õp. O. Puhmi palvust Nora-Mall Kerson esitas viiulil K. Raidi „Larghetto" kuna H. Klamas saatis harpsikordil. Koor Rosemarie Lindau juhatusel esitas kolm ingliskeelset laulu ja orelil saatis L. Avesson. Kvartett kolme viiuli ja fagotiga, kus mängisid Linda Laur, Sarah Pihel, Stella Triglav ja Andres Negus esitasid F. J. Haydni „Serenaadi". Sekstett, viie flöödi ja harpsikordiga esitas sama helilooja „Andante", mängijad olid Heidi Klamas, Piret Kreem, Heidi Laikve, Epp Ots, Heidi Simonlatser ja Riina Varik. Viimaseks osaks oli kaks koorilaulu, Fr. Schuberti „Credo" ja F. J. Haydni „Gloria in Excelsis". Juhatas L. Avesson, orelil saatis Inga Korjus.

Pärast kontserti koguduse nõukogu esimees K. A. Kadak tänas koori ja ütles tunnustussõnu koguduse poolt. Koorivanem Evi Tarkus andis koori poolt lilli koorijuhile L. Avessonile, E. Lindaule ja Inga Korjusele. Viimane oli organiseerinud ja koostanud koorilaulu kõrvale ja vahele asetatud muusikalise kava.

N. Liidus 16 miljonit kommunisti

MOSKVA — Nõukogude Liidu kommunistliku partei liikmete arv on tõusnud rekordilisele tasemele. 1. juulil oli liikmeid 16.203.446, teatas partei peaideoloog Mihail Suslov. Suslov käsitles neid värskemaid andmeid Prahas ilmuvas kommunistlikus propagandaväljaandes.

Sellest moodustavad tööstustöölised ja kolhoosnikud nüüd 55,6%. Tema jutu järgi on juurdekasv suurenenud peamiselt naiste ja nooremate alla 30-aastaste isikute arvel.

Eestis nõutakse väitekirjade esitamist vene keeles

STOKHOLM (EPL) — Akadeemilise venestamise rajal Eestis on nüüd astutud järjekordne venestamise samm sellega, et kehtestati sunduslik väitekirjade esitamine vene keeles. Eestikeelset väitekirja lihtsalt ei aktsepteerita enam eesti ülikoolides. Samal ajal aga muutuvad vene keeles avaldatud väitekirjad raskesti kättesaadavaks ja kasutatavaiks läänemaailmas ja ka Eestis.

Möödunud aastal kehtestatud korra järele ei saa teadlased, kes ei kirjuta vene keeles oma väitekirja, enam teaduslikku kraadi.

See on olukord, mis tekitab paksu verd isegi eesti kommunistide hulgas.

Venemaal ei jätku teadlase väitekirja kaitsmisest ja heakskiitmisest ülikoolis.

Seda peab kinnitama ja hindama eriline atestatsioonikomisjon Moskvas, milline on vene umbkeelne ja ei aktsepteeri väitekirjasid enam rahvuskeeltes, kõigest peab olema täielik venekeelne tõlge. See toob kaasa ülepääsmatuid raskusi mõnedel aladel, näit. eesti keele grammatika ja keele eripärasuste puhul.

„Sirbi ja Vasara" veergudel (nr. 34, 1977) võtab selles küsimuses sõna Eduard Päll, end. ENSV ülemnõukogu presiidiumi esimees, parteilane 1920-ndast aastast alates, praegu pensioneeritud Keele ja Kirjanduse Instituudi juhataja kohalt.

Päll ütleb, et kehtestatud uus kord venekeelsete väitekirjadega tähendab rahvus-keele alahindamist.

Räägitakse küll, et rahvuslikud barjäärid on iganenud kraam ja et rahvuskeeled ja kultuurid peavad maad andma globaalsele keelele ja kultuurile, kuid Päll arvates on see fantaasia.

Võib ju oletada, ütleb Päll, et see kõik sünnib pärast kommunismi võitu globaalses ulatuses. Kuid sinna on veel palju aega ja seda kõike tõestada ei saa, ütleb autor väga veenvalt. Isegi teooriaks on seda raske nimetada.

E. Jaakson välisministeeriumi kutsel Washingtonis

E. V. esindaja USA-s Ernst Jaakson abikaasaga viibis möödunud laupäeval välisministeeriumi kutsel Washingtonis. Nad võtsid osa Kennedy Centeris korraldatud sümfoonia kontserdist ja sellele järgnenud Washington-Hiltoni hotellis korraldatud õhtusöögist.

Kokkutulek, mille sponsoriteks olid president Carter, asepresident Mondale ja välisminister Vance, oli korraldatud USA-s akrediteeritud välissaatkondade juhtide auks.

Kokkutulekust võttis osa ligi paartuhat isikut, nende seas peale diplomaatkonna, välisministeeriumi kõrgema ametkonna, valitsusliikmete j. t. riiklike tegelaste kõrval ka tööstuse, kaubanduse ja finantssektorite esindajad.

VES

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 209
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

© Briti ajakiri „Financial Times" avaldas 16. sept. kirjutise Eesti Vabariigi saatkonnast Londonis. Kirjutati, et Eesti tähistab varsti oma 60. aastapäeva, kuid peatselt möödub ka 40 aastat sellest, mil nõukogude sõjaväed okupeerisid Eesti. Lisatakse, et Briti, USA, Prantsusmaa ja Lääne-Saksa jatkuvalt tunnustavad E.V. passe. Ajakirja esindaja on vestelnud saatkonnas administratiiv-asjaajaja Anna Taruga, kes on maininud: „Meie külastajad ütlevad meile, kui hea meel on nendel taas seista Eesti pinnal."

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$30.—	$32.—
Poolaastas	$16.—	$17.—
Veerandaastas	$ 9.—	$ 9.50

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$48.—	$53.—
Poolaastas	$25.50	$27.50
Veerandaastas	$13.50	$15.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $62.—, poolaastas $31.50, veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 centi. Üksiknumbri hind 35 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „....."
..... 197 . Tellimise katteks lisan $ ..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi .....
Aadress .....
.....
.....

Nr. 83

Südamlik tänu kõigile, kes minu unustamata kalli isa

MIHKEL RAEDLA

surma puhul mind lohutasid ja tema leinatalitusest osa võtsid.

Eriline tänu õpetaja O. Puhm'ile tema mõjurikkate sõnade eest leinateenistusel; pr. Lydia Kööp'ile ja prl. Inga-Pia Korjusele, kes ärasaatmist oma muusikaga kaunistasid. Tänu kõikide kaunite lillede, sõnavõttude ja leinakuulutuste eest.

Suurim tänu ka Eesti Üliõpilaste Seltsi kaasvendadele.

TÜTAR

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 106 aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

467 Sherbourne St, Toronto 5, Ont.
Telefon 924-1408

Näituse aktiivsed eestlannad. Vasakult: Ida Sadam, Ann Aaviku ja Tiina Aru-Bailey.

Eestlased mitmekultuuri pidustusel Kirkland Lake'is

KIRKLAND LAKE (VE) — Eelneva aasta hästiõnnestunud mitmekultuuri pidustuste eeskujul korraldati ka sel aastal samalaadne suurüritus Kirkland Lake'is, 28., 29. ja 30. okt. Algatajaiks oli „Kirkland Lake Board of Education" koostöös mitmete suuremate rahvusgruppide organsatsioonidega. Festivali Komitee esinaiseks oli S. Labre.

Sellele hästi kordaläinud tegevusrikkale pidustusele andsid oma toetuse paljud teised kultuurilised organisatsioonid, nagu „Field service branch of the Ministry of Culture and Recreation Ontario Experience '77. Samuti mitmed koolid, kolledzhid ja kompaniiid väljaspoolt Kirkland Lake'i.

Kirkland Lake'i mitmekultuuri pidustusist ja näitustest võttis osa suur arv siinseid rahvusgruppe — prantsuse, ukraina, poola, iiri, soome, vene, itaalia, norra, jugoslaavia ja tshehhoslovakkia, kelledele kaasus ka eestlaste grupp.

Eestlaste grupi sütitavaks esindajaks oli Tiina Aru-Bailey, kelle õlul lausus peo-näituse organiseerimine.

Teda abistasid V. Randmaa ja H. Lehis. Rahvusgrupid, kelledel ei ole oma maja ürituste teostamiseks, said seekord ruumid pidustuse-näituse väljapanekuks „Central Public School'i ruumes. Seal leidis aset ka eestlaste rahvusgrupi esinemine ja näituse väljapanek laupäeval, 29. okt. algusega kell 12 p. Eestlaste pidustuste osa kestis kuni õhtuni.

Seekord oli eestlaste grupil kasutada väga avar ja suur ruum, ühes lavaga. Seda kasutati praktiliselt väga hästi näituse väljapanekuteks, „Eesti Kohvik'uks" jne.

Enamus näituse ruumi sisustamisest lasus T. Aru-Bailey'il, keda abistas varem kogemusi omandanud Ida Sadam Larder Lake'ist. Ruumi kordaseadmiseks ja kaunistamiseks andsid oma abistava käe V. Randmaa ja Olev Sadam.

Näituse laudade tagaseinal oli Eesti trikoloor ja vapp. Lauad olid kaetud eestimustriliste linadega. Eelneva aasta eeskujul oli näitusel esitatud rikkalik valik esemeid ja eesti kultuuri tutvustavat materjali. Esitatud olid puukäsitööd-nikerdused, kootud esemed, rahvariides mukud, ehisnaha töid igasugustes variatsioonides eesti motiividel, kootud linad, igasugused pitsid jne. Peentööna oli esitatud ehteasju igasugustes kujutustes ja variatsioonides — kullast, hõbedast, väärkividest jne.

Samuti oli väljapanekute hulgas Eesti Vabariigi aegseid rahasid ja postmarke.

Eestit tutvustati mitmesuguste pildialbumitega, kus esitati maaning linnade motiive. Heliplaatidelt ja helilindilt anti edasi meie rahvamuusikat ja eestikeelseid laule. Helilindi abil tutvustati Eestit kaheksaminutilise teadustamisega, kordumisega üks kord igas tunnis. Oli esitatud kaarte Baltimaade alade kohta aastast 1200 ja hiljem ning tutvustati praegust Eesti geograafilist asendit teiste maade ja rahvaste hulgas mitmesuguste maakaartidega.

Esitatud oli ka enamus vabas maailmas ilmuvatest eesti ajakirjadest ja ajalehtedest, samuti kooli- ja lasteraamatuid, kunstiteoseid ja maale eesti kunstnikelt.

Eriti tunti huvi R. Raua söejooniste vastu „Kalevipoja" ainetel ja mitmed külastajad tulid uuesti tagasi Kalevipoega sirvima. Seinale oli paigutatud külastajaile lugemiseks kolm suurt papptahvlit suures kirjas kirjeldusega ajaloolisest ülevaatest Eestist, aastast 1200 kuni tänapäevani. Väga paljud külastajad tundsid huvi Eesti ajaloolise lühiülevaate vastu ning tekkis isegi vastastikust mõtetevahetust. Teine huviala külastajatele oli eesti keel, tähestik ja kooliraamatud.

T. Aru-Bailey demonstreeris praktiliselt külastajaile eesti rahva vanaaasta õhtu kombeid, tinavalamist jne. ning kevadpühade ajal munade värvimist sibulakoortega.

Näituse väljapanekute kohta andsid seletusi I. Sadam ja H. Maru. Samas ruumis, ühe nurga osas oli „Eesti Kohvik", kus laealune oli dekoreeritud sini-must-valge-lintidega, laudadel põlesid küünlad, „Eesti Kohvikus" serveeriti kohvi, teed ja maitsvaid suupisteid, mida olid valmistanud suure innuga vahvad perenaised Kirkland Lake'ist, Larder Lake'ist ja Virginiatown'ist. Serveerisid rahvariides A. Aaviku, T. Aru-Bailey ja I. Aru.

Ilus päikesepaisteline laupäevane pärastlõuna meelitas väga suure rahvaarvu Kirkland Lake'ist ja ümbruskonnast pidustustest ja näitustest osa võtma. Eestlaste külalisraamatusse oli kirjutatud üle 400 nime. Paljud näituse külastajad imestasid ja kiitsid meie käsitööde ja ehteasjade väljapanekuid.

Viimaseks mitmekultuuri pidustuste ürituseks oli pühapäeva õhtul Northern College'i auditooriumis Sudburyst saabunud The Arts Guild Dance Theater trupi ettekanded. 14 tantsijat esitasid 19 maa rahvatantse, nende hulgas ka üks eesti rahvatants.

Korraldajad tänasid südamest kõiki kaasmaalasi Kirkland Lake'ist, Larder Lake'ist ja Virginiatown'ist, kes aitasid kaasa sellele pidustus-näituse heale kordaminekule oma kunsti- ja käsitööde, ehteasjade ja muude esemete, ajakirjade, raamatute jne. lubamisega kultuuripidustusile väljapanekuks. Jäägu püsima eesti kultuur ja traditsioonid!

Obs.

Täissaal uuskanadalaste teatri juubelietendusel

Pühapäeva õhtul The New Canadian Theatre, mis on lähedalt olnud seotud Rein ja Valve Andre teatriloominguga, tähistas oma mitmekultuurilise teatripidustuse raamidesse kuuluva lavastusega oma 15. aastapäeva. See tingis teatud pidulikkust, kõrgeid külalisi ja etenduse ette paigutatud aktuselist osa. Teater oli valinud oma juubelitükiks 1963. aastal esitatud John Van Druteni näidendi „I Remember Mama" (Mäletan ema), millist sisuliselt lähedast ja kaasahaaravat lavastust olid jälgima tulnud peaaegu saalitäis teatrisõpru.

Kuna näidend käsitleb norra rahvusest immigrantide elu, siis norra rahva esindaja John Norheim tutvustas teatriühingu praegust presidenti Valve Andret, misjärgi tutvustatu luges ette Ontario peaminister W. Daviselt saabunud kirja milles anti edasi valitsuse õnnitlused juubeli puhuks ja tõsteti esile seda suurt panust millega teater on rikastanud mitte ainult Kanada kultuuri, vaid suurendanud ka üksteise mõistmist.

Kohal olev dr. S. Haidasz, Kanada föderaalparlamendi liige ja endine mitmekultuurilisuse minister märkis, et kord algatatud tegevus areneb üha suurematele võitudele

ja on saanud nüüd paljude usalduse osaliseks ühendades erigruppe ja rahvaid oma identsusega, mitte ainult oma kultuuri viljeledes, vaid seda ka levitades. Ta luges ette ka Ottawast saabunud telegrammi, mille oli saatnud Kanada mitmekultuurilisuse minister N. A. Cafik, kes rõhutas uuskanadalaste teatritöö teeneid siinses ühiskonnas.

Järgmiseks tervitajaks oli Ontario kultuuri ja meelelahutuse ministri R. Welchi esindaja A. Lipchak. Kohal olid külalistena ka Glenn Allen, W. Durovic, Toronto mitmekultuurilise keskorganisatsiooni president ja The New Canadian Theatre asutajaliige M. Janeck.

„I Remember Mama" on lugu norra immigrantidest, kes on umbes sajandi vahetusel Ameerikasse asunud.

See on läbinisti tuttav teema, kus edasipüüdlikkusega, majandusliku kokkuhoiuga ja ühtekuuluvusega suudetakse asumisraskused võita.

Selle perekonna keskseks isikuks on ema, tema oskus perekonna küsimusi selgitada ja lahendada, mida üks kirjanikuks saanud tütreist hiljem kirjandusteoses meenutab.

Johtuvalt kirjutaja-nähtu aspektidest on selles õieti kaks peategelast, jutustaja Katrin kes oli ise üks perekonnast ja ema. Katrini osa kujundas usutavalt ja tundesoojusega Leena Norheim, kuna toreda emakuju andis Natalie Baums, kelle armastusväärsus kogu tegelaskonda sidus.

Põhjamaalikus rahulikus isakujus oli Harry Van Spronsen, Olga Jusenchuk noore tütarlapse Dagmari, Tiina Norheim tema vanema õe Christine ja Paul Gustafson poja Nelsi osades olid vägagi kindlad oma osades ja nende vahelistes suhtetes.

Lavateoses oli veel kolmaski Norheimide perekonnaliige, Tamara Norheim tädi Trinana, kes oskuslikult väljendas vanatüdrukulikku meelteõhetust sellise tähtsa sammu ees nagu on abielulumine. Omapärase paari moodustasid teised tädid Carol Kesik, Aldona Byskiewicz, kes andsid omasugustena koomilise kallakuka karakterikujud. Nende venna ja onu Christi osas andis Rein Andre mahakäinud lombaka hulkurituubi.

Lühiosades Valli Sõrmulis, Jessiena, Hugo Mihkelsons, Mr. Thorkelsonina ja Alar Aedma arstina olid küllaltki ilmekad oma osades.

Näidendi lavastus oli Rein Andrelt, see oli küllaltki tasakaalustatud ja igati läbimõeldud. Mängutempo võitnuks mõne aeglustunud momendi ära jätmisega kuigi karakterite kujunemine ehk teatud aeglust tingiski. Ka olid mustad lavapiltide vaheajad mõnikord asjatult pikad, paaril juhul pikemad kui nende vahelised lühistseenid. Lihtsa lavakujunduse oli loonud A. Mihkelsoo, kuna tehnilise kontrolli teostajaks oli E. Soostar.

Näidendi suureks vooruseks oli selle sisuline soojus, perekonnaelu üksmeelsus mida näitlejaskond suutis sellise ehtsusega edasi anda ja vaatajaisse sisendada, et see neid kaasa haaras, et see neile elamusliku teatriõhtu andis.

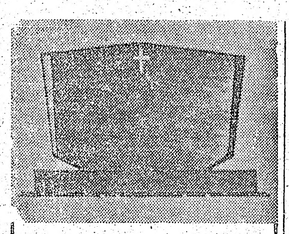

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
(Davisville & Eglintoni vahel)
487-2147, õhtuti 447-1206
Nigul Virro

E. Hark peapiiskopi kohusetäitjaks

Eesti Evangeeliumi luteri usu konsistooriumi otsusega 19. oktoobrist kinnitati EELK peapiiskopi kohusetäitjaks peapiiskopi kauaaegne asetäitja Edgar Hark.

E. Hark on sündinud 8. oktoobril 1908. a. Tartus. Lõpetas 1928. aastal gümnaasiumi ja jätkas õpinguid Tartu ülikooli teoloogiafakulteedis, töötades samaaegselt postimehena. Pärast ülikooli lõpetamist 1935. a. sooritas ta prooviaasta Torma ja Paide kogudustes (1935—1936), selle järel aga töötas pastorina Mustvee koguduses. Sõja ajal oli ta mobiliseerituna Eesti Laskurkorpuses N. Liidus ja jatkas tagasi tulles uuesti tööd pastorina, alul Mustvees, hiljem Tallinna Kaarli koguduses. 1954. a. valiti ta EELK Konsistooriumi liikmeks ja peapiiskopi asetäitjaks.

Ta on olnud delegaadiks Kirikute Maailmaliidu, Luterliku Maailmaliidu ja mitmetel teistel konverentsidel, kes on käinud 33 korda selliseil põhjustel välisriikides.

Piiskop varises trammis

Nagu tagantjärele kodumaalt kuuldub, tabas sealset peapiiskop Alfred Toomingat südamerabandus Tallinnas trammiga sõites.

Ta toimetati linna surnukuuri, ilma et omakseid oleks informeeritud. Need leidsid ta alles järgmisel hommikul, kui teda otsima hakati.

Hamiltonis jatkub gaidide tegevus

HAMILTON (VE) — Oktoobri keskel toimus Hamiltonis gaidjuhtide nõupidamine ngdr. Merike Koger'i mõnusas kodus. Kohal olid gdj. Piret Aasa ja ngdr. Ellen Lindaja, puudus ngrd. Milla Suit. Otsustati jatkata gaidlikku tööd kord kuus koondusega, hellakestel üle kahe nädala. Koondustega tehti algust juba oktoobris, hellakeste koondused toimuvad neljapäeviti kiriku all saalis, kuna gaidide kooskäimised on kodudes. Käesoleval aastal on hellakeste juhiks ngdr. Merike Koger, kes on ühtlasi ka „Kungla" üksuse juht. Gaidid võttis oma hoolde gdj. Piret Aasa, jagades nendega oma mitmes laagris kogutud teadmisi. Gaidide täpne arv on selgumata, kuna osa endisi gaide on teistes linnades ülikoolis või mõnes muus kõrgemas õppeasutuses, kuid neid on umbes 10 ringis koos juhtidega. Hellakesi on 3 ja üks väike õrnake julgelt nende reas.

Tegevuskavas on kõige pealt küünlavalge kiriku korraldamine, kus toimub ka traditsiooniline jõulukorjandus Saksamaal viibivatele sõjavigastatuile, kuna „Insula" vanadekodus suri möödunud aastal viimane vanake, keda „Kungla" gaidid olid aastate viisi jõulutervitusega üllatanud. Kirik toimub 11. dets. kell 3. Gaidid ja skaudid loevad pühakirja ning jumalateenistust kaunistavad „Helletajad" oma lauluga, kelle ridades on veel hulgaliselt gaide ja endisi lipkonna liikmeid ning noori juhte. 1978. a. kava on esialgu veel paberil, täpsemad tähtpäevad selguvad pisut hiljem.

„Kungla" gaidsalga juht on endiselt ngdr. Merike Koger, abiks gdj. Piret Aasa, nõuandjaks ja abiks on edasi ngdr. Milla Suit ning salga vanemaks-laekuriks ngdr. Ellen Lindaja. Jääb vaid loota, et jatkub endiselt jõudu ning tahet noortel juhtidel gaidliku töö jatkamiseks, samuti gaide-hellakesi, kellel gaidide sõprusring veel südamelähedane.

„VABA EESTLANE"
on valvel
eestlaskonna üldhuvide eest

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8
Tel. 466-1951 või 466-1502
Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, nahktööd, puunikerdused, keraamika.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

EESTI SIHTKAPITAL KANADAS
meie ühiskonna teenistuses
Eesti Majas
958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

Hea valik reisidest
LÕUNASSE
on veel saadaval —
Havaisse, Kariibi saartele, Floridasse ja mujale.
Helistage
AINO KAING
Telefon 757-5080

Sauna-craft
esitab:
★ Uudne „HOTPERT" — uus puudega köetav sauna-ahi. Tsirkuleeriv kuumuse muutja teeb seda kiirelt ja tõhusalt.
★ ELEKTRI-SAUNAAHJUD:
„F/S" seinamudel on suur ruumisäästja
„Suomi" põrandamudel on läbi roostevaba terasest
4 aasta garantii
★ 2" x 6" oksteta seedripuust saunamudelid „do-it-yourself" ehitajatele
★ Tellimistele tehtud saunad, dushi või pesuruumiga ja eraldi pesuruumiga
★ Ümmargustest männipalkidest saunad maale
★ Mitmesugused puutööd, veetorustiku- ja elektritööd
443 Whitmore Ave. Toronto, Ont.
M6E 2N6 — Tel. 787-8606

e teatri

re, mis on lähedalt
minguga, tähistas
idesse kuuluva la-
d pidulikkust, kõr-
uselist osa. Teater
sitatud John Van
tan ema), millist
olid jälgima tul-

kirjutaja-nähtu as-
elles öieti kaks pea-
stja Katrin kes oli
konnast ja ema. Kat-
ndas üsutavalt ja
ga Leena Norheim
emakuju andis Na-
kelle armastusväär-
laskonda sidus.

kus rahulikus isa-
rry Van Spronsen,
uk noore tütarlapse
a Norheim tema va-
ristine ja Paul Gus-
Nelsi osades olid vä-
oma osades ja nende
htetes.

oli veel kolmaski
perekonnaliige. Ta-
n tädi Trinana, kes
väljendas vanatüdru-
eelteõhetust sellise
u ees nagu on abiel-
pärase paari moo-
d tädid Carol Kesik,
kiewicz, kes andsid
koomilise kallaku-
ujud. Nende venna
i osas andis Rein
äinud lombaka hul-

Valli Sõrmulis, Jes-
o Mihkelsons Mr.
ina ja Alar Aedma
küllaltki ilmekad
s.

vastus oli Rein And-
küllaltki tasakaalus-
läbimõeldud. Män-
nuks mõne aeglus-
ndi ära jätmisega
rite kujunemine ehk
st tingiski. Ka olid
iltide vaheajad mõ-
ut pikad, paaril ju-
kui nende vahelised
Lihtsa lavakujundu-
A. Mihkelsoo, kuna
trolli teostajaks oli

ureks vooruseks oli
soojus, perekonna-
us mida näitlejas-
ellise ehtsusega eda-
atajaisse sisendada,
aasa haaras, et see
ku teatriõhtu andis.

a mujale.

aft

sauna-ahi.
lt ja tõhusalt.

rasest

-it-yourself"

miga ja eraldi

tritööd

o, Ont.
606

ÖNNE LAIKVE

Sopran Önne Laikve kontsert

Pühapäeval, 20. novembril, algusega kell 2.30 p.l. toimub Torontos, Congrecation Hall'is, 175 St. Clair Avenue West, sopran Önne Laikve iseseisev kontsert. Lauljatar esitab kodumaiste ja välismaiste heliloojate loomingut. Klaveril saadab Stuart Hamilton.

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 699-5295
Teeme uusi ja parandame vanu
nii linnas kui ka suvilates

Esindame Durham'i ja
ümbruskonda
LINDEN REAL ESTATE LTD. realtor
HEINO PÄRNSALU
Broker
Tel. 576-4511
1818 Dundas St. E. Whitby,
Ont. L1N 2L4

FINN-AUTO
Teen kõiki mehaanilisi parandusi
(mitte keretöid)
3323 Danforth Ave. Tel. 691-9553
RISTO SAARENVIRTA

AR AUTO SERVICE
Teen kõiki autoparandustöid
kõikidele autodele soodsate
hindadega.
5906 YONGE ST. (tagahoovis)
Telefon 222-4488
ANTERO RISSANEN

Vajatakse
MAJAHOIDJAT
üksikut vanemat naist, kes oskab
ka keeta. Vastused slt. märgusõna
all „Majahoidja".

World famous Pianos
Hea klaver on
eluaegne investeering!
Suur valik tunduva
hinnaalandusega.
Ka rentimine.
Saadaval kõik muusika
instrumendid.
REMENY
HOUSE OF MUSIC LTD.
553 Queen St. West
Toronto, tel. 363-1966

700 dollarit Thunder Bay'st sõjainvaliididele

THUNDER BAY (VE) — 22. okt. toimus Thunder Bay Eesti Seltsi korraldusel sügise pidu. Rahva hulgas nimetatud „invaliidide pidu" on 25-aastane traditsioon. Peo puhas sissetulek ja korjandusest laekunud summa on saadetud igal aastal Saksamaale meie sõjainvaliidide abistamiseks ja toetuseks. 25 aasta jooksul on Saksamaale saadetud 20.000 dollari ringis. See on küllaltki märkimisväärne saavutus sellise väikese rahvusgrupi juures, nagu seda on Thunder Bay.

Vaatamata asjaolule, et peoliste arv on üsna kasinaks jäänud, võrreldes algus-aastatega, on seltsi juhatus seda traditsiooni jatkanud ja kavatseb seda ka tulevikus teha. Mainimata ei saa ka jätta väsimatuid eesti naisi, kes on aastast aastasse valmistanud rikkaliku ja maitsva peo toidulaua. See on hästi tuntud Thunder Bay teiste rahvuste hulgas.

Peo avas lühikese sõnavõtuga seltsi esimees Igor Kraus, tänades korraldajaid ja peolisi. Pidu toimus sõbralikus ja heas tujus, perekonna õhtu vaimus. Tantsuks mängis „Rütmipoiste" orkester, koosseisus: Viktor Pihlap, Evald Kruus, Kalju Puna ja Paul Loog. Ilusa toidulaua olid valmistanud perenaised prouade Mäepea ja Reiljani juhatamisel. Soololauludega esines Jenny Mertson ja kauaaegseks sõbralikuks baarimeheks oli Helmuth Tubro, keda abistas prl. Tõnts.

Järjekordse peo tagajärjena saadetakse sel aastal Saksamaale $700.00.

I. Liitoja võitis E. Kalmari mälestusturniiri

Toronto Eesti Majas toimus T. E. Maleklubi poolt korraldatud E. Kalmari nimeline malevõistlus 6. novembril. Osavõtt oli elav nii külastajate kui ka mängijate osas.

Esikohtadele tulid järgmised maletajad: 1. I. Liitoja 9 p.; 2. P. Beckwith 8 p.; 3. E. Koplimägi 7 p.; 4. B. Bockfeldt 5 p.; 5. L. Joselin ja W. Puna mõlematel 4 p. Turniirist võtsid osa veel järgmised maletajad: E. Talve, J. Järve, A. Mustel ja V. Pikkand. Organiseerimisel oli abiks O. Tuulik.

Toronto Eesti Maleklubi poolt oli auhindadeks väljapandud kolm Kalmari nime kandvat malendit, millised võitjatele pidulikult üle anti L. Joselini poolt. Eriauhinnaks oli kunstnik Ants Vommi poolt kingitud E. Kalmari miniatüür portree, mis kingiti I. Liitojale. Kingituse üleandja palus Liitojat, kui meie parimat noormaletajat, organiseerida eesti noormaletajate meeskond, milline idee oli kadunud E. Kalmarile südamelähedane.

Järgmine turniir toimub 4. dets. kell 2 p. l. T. Eesti Majas. Palutakse lahkelt osa võtta.

Aeg.

„Tema ema" lastesõim

on avatud esmaspäevast laupäevani Toronto Eesti Majas tuba nr. 102, kus on ka n. n. „drop-in" lapsehoidmise võimalusi. Tihti avatud ka laupäevadel pidude kestel. Helistada 461-0604 või 222-4395 Marga Raudsepp'ale.

Möödunud nädalal valitud Sihtasutus Eesti Päevade uus juhatus. Istuvad vasakult Vally Johanson, Tõnu Tõsine, Jüri Ramjalg, seisavad Ermi Soomet, Härnald Toomsalu ja Felix Koop.

Foto: Vaba Eestlane

Hamiltoni Eesti Seltsi Segakoor läheb vastu uuele hooajale

HAMILTON (VE) — Hamiltoni Eesti Seltsi Segakoori peakoosolek toimus 17. okt. Koosolekut juhatas F. Koger ja protokollis H. Bohl. Möödunud aasta tegevusaruande kandis ette koorivanem S. Lepson. Kassa- ja revisjonikomisjoni aruande luges ette laekur O. Õunapuu. Helletajate tegevusest andis aru koorijuht O. Kopvillem, milles selgus, et noorte lauljate tegevusaasta on olnud väga edukas ja vilgas. Kõik aruanded võeti vastu ühel häälel.

Möödunud aastase juhatuse tegevusest andis ülevaate koori esimees V. Landers, mainides ka, et laulukoor võib nüüd rahulikuma südamega vastu minna uuele tegevusaastale, kuna sel sügisel liitus kooriga mitu noort meest, kes aitasid täita meeshäältes eelmisel aastal tekkinud lünke. Samuti töötavad juba aastaid kooriga käsikäes Helletajad, andes omapoolse panuse esinemistel. Tänu kuulub kõikidele kooriga liitunud noortele! Esimees kandis ette ka eeloleva aasta tegevuskava, milline näib olevat väga tihe. Traditsioonilise kevadballi kõrval, mis toimub 8. apr., on Segakooril ees „Luule ja laulude õhtu" 21. jaan. Hamiltoni „Spectatori" uues auditooriumis. Koori omavaheline jõuluõhtu toimub 19. dets. Veel on kooril ees esinemis: kirikus, Vabariigi Aastapäeva aktusel jne.

Sellel hooajal on H.E.S. Segakoor seotud ka Seedrioru Suviharja pidustustega järgneval suvel.

Kassa aruande uueks tegevusaastaks kandis ette kauaaegne laekur O. Õunapuu, kes on koori majanduselu kindlates kätes hoidnud juba mitmel aastal. Valimistel oli esimeseks koori juhatuse valimine. Esitati kaheksa kandidaati, kellest juhatusse valiti: V. Landers, O. Õunapuu, S. Lepson, V. Tali, H. Bohl, T. Eichenbaum. Kandidaatideks jäid: S. Suit, P. Lepson. Revisjonikomisjoni valiti E. Kink ja M. Karp. Koorijuhiks valiti edasi O. Kopvillem.

Läbirääkimiste osas oli koorijuhtimetel mõttevahetus, kuidas korraldada eelolevat omavahelist jõuluõhtut. „Luule ja laulude õhtu" pileteid otsustati eelmüügile panna peatselt. Puudutati ka teisi kooriellu puutuvaid pisiprobleeme.

Lõpuks tänas koori esimees V. Landers juhatuse nimel usaldusse eest ja koorijuht O. Kopvillem'it tehtud töö eest.

Tänati ka koori soliste V. Tali't, H. Sepp'a ja I. Rammo't aasta jooksul tehtud tubli töö eest. Avaldati tunnustust pr. M. Karp'ile, kes on hoolitsenud selle eest, et lauluharjutuste vaheajal on alati olnud käepärast tass kuuma kohvi.

Juhatus jagas ametid järgmiselt: esimees Vilma Landers (endine), abiesimees Toomas Eichenbaum (uus, noor äsja McMasteri ülikooli lõpetanud insener, kes on juba paar aastat koori ridades kaasa laulnud), sekretär Valve Tali (endine), abisekretär Hanno Bohl (endine), laekur Osvald Õunapuu (endine), koorivanem Saima Lepson (endine).

Koosolek möödus üksmeelses vaimus. Uued lauljad on aga alati teretulnud H.E.S. Segakoori ridadesse. Harjutused toimuvad igal esmaspäeval kell 20.00—22.00 kirikuall saalis, 18 Victoria Av. S. Hamiltonis.

VABA EESTLANE vahendab tellimisi
Eesti Kokaraamat
273 lk. — eesti ja inglise keeles
Koostaja Viivi Piirisild, väljaandja Los Angelese Eesti Naisklubi
Hind alates 1. juunist $6.50. Tellimised saata slt.
Raamatud postitatakse Los Angeles'is, Kalifornias
The Estonian Cookbook

AVAME UUE ÄRI
reedel, 11. nov. 1977
288 DANFORTH AVENUE
(Finn Home Bakery vastas)
Loodame näha uusi ja kõiki endisi 351 Danforth Avenue äri kliente meie avamiskohvil ja tutvumas meie äriga.
Mitmeid spetsiaalhindadega kaupu avamise puhul!
ÄRI AVATUD: esmasp.—kolmap. 10.00—6.00, neljap—reedel 10.00—8.00, laupäeval 10.00—5.00
dp design products
2584 YONGE St. Tel. 488-7272
288 DANFORTH AVENUE
Tel. 466-8001

FINN TASTE BAKERY
7 Grantbrook Ave. (Finch Plaza)
(Finchi nurgal, Bathursti ja Yonge vahel)
TELEFON 225-0824
Meilt saate maitsvaid saiu ja küpsiseid pidudeks ja igapäevaseks.
Äri avatud: teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—8, laup. 9—4.
(Esmaspäeviti suletud)

TORONTO EESTLASED!
Tulge tutvuma uue soome juuksuri-äriga
WESTMAN'S HAIR
658 Sheppard Avenue West
(Sheppard — Bathurst) Toronto, Ontario
Reservatsiooniks helistada
TELEFON 638-2746

H. KIVI
INCOME TAX & INVESTMENT CONSULTANT
TEL. 759-3588
50 MUNSON CR. SCARBORO, ONT.

EESTI ALUMIINIUM KOMPANII
võtab tellimisi vastu alumiinium uste, akende ja välisseina katete tööde peale (aluminium siding). Neljas värvis alumiiniumist veerennid ilma jätkudeta (ühes tükis). Tasuta hindamine. Töö kiire ja korralik.
H. OSSO, tel. 884-4558 ja 832-2238, Richmond Hill, Ont.
Met. lic. nr. B 888

FINN HOME BAKERY & DELICATESSEN
281 DANFORTH AVE. TEL. 463-3331

Soome pagarisaadused — kardemonisaiad, struudelid, soome tordid, küpsised. Lihapirukad.
Soome rukkileib
EUROOPAMAITSELISED JUUSTUD, KALAKONSERVID, DELIKATESSID
Suvised äri lahtioleku-ajad: teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 8.30—2. Esmasp. suletud.

S & G TIRE SERVICE
459 Roncesvalles Ave. Tel. 534-6602, 534-9989
LUMEKUMMID
ESINDAME: Uniroyal, Vredestein, Michelin, Goodrich'i „radial-ply" autokumme. Kõik suurused. Tarvitatud autokummid.
Autokummide parandamine.
Elektrooniline rataste balansseerimine. Kõigilt uutelt kummidelt hinnaalandus.
Müüme kõiki uusi ja pruugitud rattaid.
HINNAD ERITI ODAVAD JA TÖÖ EEST VASTUTUS
Töötame esmaspäevast reedeni kella 8.30—6.30 ja laupäeviti kella 8.30—1.00.
S. MALMSTRÖM & SON

Kapten Manivald Randla 70

15. novembril tähistab Toronto eesti seltskonnas ja eriti Toronto Eesti Võitlejate Ühingule hästi tuntud Eesti kapten Manivald Randla oma 70-ndat juubelisünnipäeva.

Juubilar sündis 15. novembril 1907. aastal Haapsalus, Eestis, vallasekretäri pojana. Lõpetas 1925. aastal Läänemaa Ühisgümnaasiumi ja astus pärast seda Sõjakooli, mille lõpetas 1928. a. sügisel nooremleitnandina. Lõpetas pärast seda veel mitmesugused erikursused, nagu kehalise kasvatuse ja relvurohvitseri alal, mille järel tegutses ka sõdurite väljaõpetajana nendel aladel. Hiljem lõpetas veel raskekuulipilduja ja tankitõrje relvade erikursused. 1937. aastal määrati ta instruktoriks Sv. Ühendatud Õppeasutiste ja Sõjakooli juurde ja vähe hiljem samale kohale Lahingukooli juurde. 1938. aastal sai ta Sv. Ülemjuhataja käskkirjaga 50 Eesti krooni autasuna hoolsa ja kiiduväärt teenistuse eest laskeala korraldamisel.

1940. a. 24. veebruaril ülendati ta kapteniks. Oli kohtu eksperdiks relvade alal. Sooritas edukalt võistluskatsed Kõrgemasse Sõjakooli astumiseks. Sellele kavatsusele tõmbas aga kriipsu peale Eesti sõjaväe liitmine punaarmeega.

Punaarmee Eesti Korpusega tegi kaasa mitmed lahingud, kuni tal õnnestus sakslaste poole üle tulla. Porhovi sõjavangilaagrist vabanes ta 20. augustil 1941. a.

Põgenikuna Saksamaal olles oli ta korduvalt valitud Flensburg'i sõjapõgenikelaagri juhatajaks.

Asunud Saksamaalt Inglismaale, siirdus ta mõne aja pärast Kanadasse, kuhu saabus 1951. aastal. Siin lõpetas ülikooli juures raamatupidamise erikursused ja töötas selle järele aastaid Cons. Eng. & Machinery Co. Ltd. juures kontori juhatajana. Alates 1941. a. oli abielus Alice Siiman'iga.

Olles, piltlikult öeldes, jalad kinnitanud Torontos ja ka omale kodu leidnud, asus kapten Randla kohe kontakti looma siinsete eestlastega, eriti endiste sõjameestega. Varsti oli ta juhtivalt tegev Eesti organisatsioonide loomisel. Nii oli tema üks juhtivatest tegelastest, kui mitte just öelda asutajatest, Toronto Eesti Võitlejate Ühingu asutamisel.

Varsti pärast ühingu asutamist oli ta üks aasta selle esimeheks ja pärast mõneaastast vaheaega valiti ta uuesti esimeheks ja valiti siis pidevalt igal aastal esimeheks tagasi 10 aasta jooksul. Möödunud aasta novembrikuu ühingu peakoosolekul astus ta sellelt kohalt tagasi ja ei lubanud enam oma kandidatuuri üles seada tervislikel põhjustel. Selle peale vaatamata on ta ikkagi Kanada Eesti Võitlejate Ühingute Liidu liige edasi.

Peale selle on ta veel mitme Eesti seltskondliku organisatsiooni liige ja töötab nendes väga aktiivselt kaasa, samuti kiriku nõukogu liige. Eriti tuleb alla kriipsutada tema aktiivsust sõprussidemete loomisel Läti ja Leedu sõjaveteranide ühingutega.

Ka ei saa allakriipsutamata jätta tema teeneid laskespordi arendamise alal, mistõttu meie laskesportlaste pere on tublisti suurenenud, eriti meie noorte laskesportlaste arvel.

Kapten Randla on idealistlikult meelestatud tulihingeline isamaalane, kes alati kaasa lööb ja aitab kus seda vaja. Tema teenete eest on Vabadusevõitluse Keskuse poolt talle annetatud II klassi Võitleja-te Teeneterist.

Akadeemiliselt kuulub juubilar korp! Ugala vilistlaskonda.

Soovime oma sõbrale ja kaasvõitlejale kapten Manivald Randlale tema juubelisünnipäeva puhul veel edu ja õnne tema tegevuses ja selleks head tervist! Olgu Sinu julged sammud ja Sinu ettevõtted alati edukad. Selleks soovime kõik Sulle palju edu, tervist, jõudu ja Jumala õnnistust.

PEETER KASEORU

HOOLITSEGE SELLE EEST, ET TEIE TERVITUSED JÕUAVAD JÕULUPÜHADE AJAL KÄTTE ÕIGEL AJAL.

Ärge valmistage ülemeremaades elavatele sugulastele ja sõpradele pettumust. Nende meelespidamine valmistab neile suurt jõulurõõmu.

Hoolitsege selle eest, et teie jõulupost on postitatud Kanadas allpool esitatud tähtaegadel. Kirjutage aadressid ja juhised selgelt ning veenduge selles, et saadetised on vajalikul määral märgistatud.

Nõutage endale kohalikust postkontorist eriline „Overseas Christmas Mail Deadlines" broshüür mis annab teile informatsiooni vajalikkude postimäärade ja muude küsimuste kohta. Ja pidage meeles, et teie kirjutate oma kõigile postisaadetistele saatja aadressi juurde postikoodi.

Viimased tähtajad posti ülemeremaadesse saatmiseks on:

Sihtkoht	Kirjad, kinnikleebitud kaardid	Trükitooted, kaasaarvatud kinnikleepimata kaardid, õhupost	Pakid, õhupost
Suur Britannia & Põhja Iirimaa	13. dets.	13. dets.	8. dets.
Iiri vabariik	13. dets.	13. dets.	8. dets.
Euroopa	8. dets.	8. dets.	2. dets.
Argentiina & Paraguay	8. dets.	8. dets.	1. dets.
Haiti & Hollandi Antillid	2. dets.	2. dets.	25. nov.
Kuuba	2. dets.	2. dets.	25. nov.
Ülejäänud Kesk- ja Lõuna-Ameerika & Lääne-India	8. dets.	8. dets.	2. dets.
Aafrika	8. dets.	8. dets.	25. nov.
Aasia	8. dets.	8. dets.	25. nov.
Okeaania (kaasaarvatud Austraalia & Uus-Meremaa)	8. dets.	8. dets.	25. nov.

TÄHTIS:

Kanadasse ja Ühendriikidesse sõpradele saadetavad jõulukaardid peavad olema KINNIKLEEBITUD ja margistatud (10 centi, kolmas klass).

Jõulutervituste saatmise viimased kuupäevad Kanadas on:

13. DETS. (väljasp. linna)

17. DETS. (linnas)

Spordiuudiseid kodumaalt

N. Liidu tennisemeistrivõistlusel Donetskis seisid medalivõidule kõige lähemal Peeter Lamp ja Ervin Lange, kes meespaarimängu pronksmedalikohtumises moskvalaste V. Korotkovi ja J. Bobojedoviga võitsid avaseti 6:2 ja juhtisid teises 5:3, kuid kaotades selle seti 6:7, nad alistusid ka kolmandas 2:6.

*

Neli medalit said eesti maadlussportlased N. Liidu meistrivõistluselt klassikalises maadluses. Kuldmedali sai Andres Septer (esimeses keskkaalus), hõbemedali Tiit Tartlan (teises kergekaalus), Igor Lind (esimeses keskkaalus) ja Peeter Saadla (raskekaalus).

Värskemad uudised loete „VABA EESTLASEST"

ALF KUBBO

HIIU PIRAAT MAAILMAKIRJANDUSES

7.

See õnnestus paruni vastastel keisrikojas. Sest saatus ise oli tol hetkel tema vastu, kuna parajasti oli Vene kohtuministriks Dershavin, krahv Stenbock'i naisevend. Keisrikojas oli veel teinegi asjaolu mõõduandev: nimelt Ungern-Sternbergi naisevend krahv Peter Pahlen oli keiser Paul I tapmise ajal Peterburi linnapealik, kelle arvele kanti lõviosa tsaari kõrvaldamise süüst. Aleksander I troonile tulekul vallandati krahv Pahlen, sattudes samas tsaari viha alla.

Arvatavasti eelpoolnimetatud asjaoludel, andiski keiser Ungern-Sternbergi isiku suhtes erakorralised eeskirjad, mille alusel teda ei koheldud kui ratsaväe kaptenit, vaid kui harilikku kurjategijat, vaatamata protestidele. Ning kõrgemalt poolt tulnud surve mõju all otsustas ka rüütelkond parun Ungern-Sternbergi nime aadlikkude matriklist täielikult kustutada. Oma lõpliku sihi saavutasid Stenbockid tsaari ukaasiga 9. dets. 1802. a., mille põhjal kästi valitseva Senati juurde moodustada eriline komitee, mille ülesandeks Ungern-Sternberg'i süüteo asjas juurdluse lõpule viimine, sest ... „Minule (keisrile) on teatavaks saanud, et Eestimaa ametasutused asjaajamises tarvilist kiirust ja intensiivsust ei avalda õiguse esile toomise huvides, vaid kuni tänase päevani ei ole selleks sammugi astunud, lihtsa ettekäändega, nagu ei oleks võimalik (Hiiu) saarele sõita."

Ukaas, millest ülevalpool toodud lause võetud, määrab ühtlasi vastmoodustatava erilise komitee esimeheks Eestimaa kubermangu nõuniku krahv Stenbock'i ja liikmeteks abikuberneri von Rading'u ning sadamapealik von Kolomzin'i. Ühtlasi ukaasiga läheb samal päeval tsaari käsukiri kindral vürst Golitsõn'ile, kes tollal oli jalaväegede juhataja Eesti-, Liivi- ja Kuramaal. Käsukirja põhjal määrati parun Ungern-Sternberg jalamaid vahi alla võtta, ja seniks eemaldada mõisast, kuni kohtulik uurimine kestab. Vürst Golitsõn teatas juba 15. dets. hommikul krahv Stenbock'ile, et ta on andnud käsu oberst Saksbergile, Tallinnas asetseva jalaväe rügemendi ülemale, et viimane määraks ühe allohvitseri ja 12 sõdurit ühe vanema ohvitseri juhtimisel, kes peavad parun Ungern-Sternbergi ühes abikaasaga kodunt eemaldama ja toimetama „kuhu krahv Stenbock heaks arvab".

Detsembri 19. päeval ilmub eelmainitud sõdurite salk krahv Stenbocki käsutusse Uuemõisa, Haapsalu lähedale, ja samal päeval nendele usaldatud ülesande täitmiseks saadetakse kaks sõdurit Hiiu saarele, mille järele 21. dets. viiakse parun Ungern-Sternberg krahv Stenbock'i korralduste kohaselt Pärnu.

Kõigist suurtest ettevalmistustest, tsiviil- ja sõjaväevõimude liikuma panemisest erilistest vangistamise korraldustest ine selgub, kuivõrt Stenbockid kartsid Ungern-Sternbergi. Üks säilinud variant kõneleb, et isegi väesalgaga pole juletud saarele minna, vaid kavala ettekäände all, et tahetakse paruniga leppida. Nõnda petnud Stenbock Hiiu paruni oma juurde Uuemõisasse. Ning Uuemõisasse viival teel ta areteeritud äraandlikult ...

Ungern-Sternbergi vangistamise päeval jõudis Uuemõisasse abikuberner von Rading ja sellele järgneval päeval Tallinna sadama-pealik v. Kolomzin ning ka Läänemaa „Manngerichti" kohtunik. 23. dets. juurdluskomisjon ühes haagikohtunik parun Rosen'iga sõitis Hiiumaale. Vist kardeti veelgi Ungern-Sternbergi majarahvast, sest Emmaste mõisast läkitati paruniprouale. (kes oli jäänud vangistamata), kiri, et ta komitee istungi ajaks lahkuks Suuremõisast.

Jõulu esimesel pühal ilmusid uurijad Suuremõisa lossi: Juba järgmisel päeval algasid komitee istungid. Tunnistajatele teatati, et nad kõik seisavad keisri kaitse all ja et neil pole midagi karta. Uurimiskomisjoni aruanne saadeti 24. jaan. 1803. a. kohtuministrile sisuga: Haagikohtuniku juurdlus toimus 5.—13. dets., milles tunnistajad ülekuulamisel andsid seletusi parun Ungern-Sternbergi kasuks, sest nad kuulati üle paruni juuresolekul, väljaarvatud kaks: valitseja Preis ja pottsep Reimer, kes haagikohtunikule avaldasid, et parunit kartes on nad tunnistanud ettevaatlikult, kuid Tallinnas kohtu ees oleksid nad valmis kõike tunnistama, kui kroonu neid kaitseb ja neile tasub sõidukulud.

Hoolikalt koostatud komitee arunde põhjal tõstis Ülemkohtu prokurör süüdistuse Ungern-Sternbergi vastu. Neljal punktil põhjeneva süüdistusakti vastu esitas kaebealune 9. märtsil pika, 45 kaheküljelist poognat täitva kaitsekirja, milles püüab samm-sammult ümber lükata süüdistusi. Sellest tsaarile isiklikult esitatud dokumendist toome siinkohal sõnasõnalise sissejuhatuse: Rahus ja hoduselt veetsin suurema osa oma elust perekonna keskel", kirjutab parun Ungern-Sternberg. „Ja leidsin sellest kõige suuremat rõõmu ja rahuldust. Harva võtsin osa suure ilma rõõmudest, veel harvemini puutusin kokku kirju, käratseva seltskonnaga. Väsimata hoolsuse, raske töö hinnana nägin ma kasvavat oma varandust taevalikul õnnistusel. Minu eluviisid ja õnn, mis minuga kaasas käis, äratasid madalamõttelistes hingedes kadedust. Nendes pakitses tung õnnelikku erakut tema rahus segada ja eksitada. Pole ime, et alul kõik minu teguvõimsust arvustasid, siis laimasid, pärast seda laimu häbistavate lisandustega kuriteona välja karjusid ja lõpuks nii kaugele läksid, et mulle süüks luuletasid kuritöö, mille nimetus juba täidab jälestusega ja missugune tegu on mõeldav vaid kõige paatunuma hingega kurjategijatele! Ja nüüd tuleb kõigele sellele lisaks veel too õnnetu juhus kapten Malmiga. See juhus andis märgusõna, et mind võib nagu mõrtsukat denuntseerida. Nõnda on valminud kole süüdistus, milles pean näitama oma isiku süütust. Seda ma tahan ja võin seda!"

Märtsi 12. ja 26. päeval, 1803. a. esitas Ungern-Sternberg veel uue vastulause, kuid kõik jäi tagajärjeta. 23. märtsil algas keiserlik Eestimaa ülemkohus suurt tähelepanu äratanud süüteo arutamist. Kohus, saksakeelse nimega „Oberlandgericht", oli mõisnikkude kohaliku omavalitsuse kõrgem ja Baltimaade vanim kohtuasutus, ja oli juba 600 aastat mõistnud kohut. Kohtuliikmed olid Landratskollegiumi poolt eluksajaks valitavad. Osalt oli õnneks parunile, et tema süütegu tuli arutusele sellises kohtus, kus asja otsustamisest osa võtsid ka tema ametikaaslased-suurpõllumehed. Protsess oleks tõepoolest võinud lõppeda parunile soodsalt, kui tema vastased poleks kohut kõigiti mõjutanud.

Nagu erakorralise uurimise komitee tegevust taga kihutas krahv Stenbocki juuresolek ja kartus tema võimsa naisevenna, minister Dershavini ees, nõnda juhtus see ka kohtus. Krahv Stenbock tahtis, et parun Ungern-Sternberg peab süüdi mõistetama, ning kohus püüdis, kasvõi nahast välja tungides võimsate sugulussidemetega krahvi tahet täita. Nõnda pole see panna imeks, kui Suuremõisa tunnistajaid vitsadega pekseti, et nendelt soovitud tunnistust välja pigistada. Võib kujutleda, kui piinlik tundus Ungern-Sternbergile ta verivaenlase ja pealekaebaja, krahv Stenbocki osavõtt kohtuistungist. Arvatavasti on kaebealune selles suhtes protesti avaldanud, sest 31. märtsil kohtuministrilt saadud „order", mis kohtus ette loeti, vihjas järgmist: „... Süüaluse parun Ungern-Sternbergi palve krahv Stenbocki asjaarutamiselt eemaldada, tuleb tagajärjeta jätta ..."

...

Kohtuistungid vältasid vahetpidamata 23. märtsist kuni 23. aprillini ja lõpuks veel 2 päeva — 7. ja 8. mail, 1803. a. Seega kulus parun Ungern-Sternbergi süüteo arutamiseks rohkem kui kuu aega. Kohtu töö tagajärg kujunes nüüdisaja õigusemõistmise seisukohalt otse kurioosumiks. Väiksemad seadusest kõrvalekaldumised leidsid protsessikäigus tõestamist, kuid peasüüdistuses jäi kahtlus ikka vaid kahtluseks, kuna midagi süüdistavat ei suudetud tõestada. Sellele vaatamata otsustas kohus siiski kaebealuse, kui seltskonnale äärmiselt hädaohtliku ja eraldamist vajava isiku, heita eluks ajaks vanglasse. Kummaline oli kohtuotsuse motiveering.

(Järgneb)

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower,
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

ADO PARK, LL.B.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. EM. 3-4451
Õhtuti HI. 7-2017 või 929-3425

ANDRES OLVET, LL.B.
Advokaat-notar
Bigelow, Hendy, Shirer & Uukkivi
789 Don Mills Rd.
Tel. 429-3110
kodus 699-2395

TÕNU TOOME
B.A.Sc. LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
Garvey, Ferris
Suite 3170, South Tower
P.O. Box 56, Royal Bank Plaza
Toronto, Ont. M5J 2J2
Telefon 416-865-0222

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
725 Don Mills Rd. Suite 402
Don Mills, Ontario
483-6308, 429-4944

ARSTID

LEO KANN, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
212 Dinnick Cr.
Tel. 489-0562

KÜLASTAGE KEELTE KESKUST UUES METROPOLITAN TORONTO RAAMATUKOGUS.

Teid tervitatakse seal 30-nes keeles.

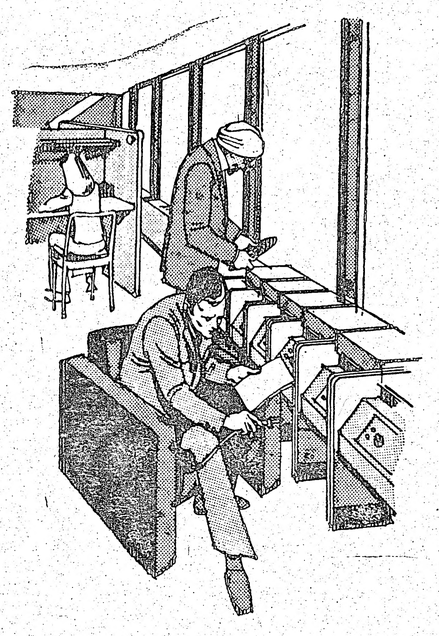

Keelte keskus on viiendal korrusele unes Metropolitan Toronto raamatukogus, mis asub 789 Yonge Street, 1 blokk põhja pool Bloori.

Meie loodame, et teie külastate peatselt seda keskust. Seal teie leiate:

- Ametkonna, kes räägib 30 keelt
- Raamatuid 70 keeles
- Perioodilisi trükitooteid ja ajalehti 35 keeles
- Audio-vahendeid 60 keele õppimiseks
- 111.000 raamatut (neist 60.000 kuuluvad laenutamisele)
- Suure kollektsiooni laste- ja noorsooraamatuid
- Entsüklopeediaid, sõnastikke ja viiteraamatuid
- Suure kollektsiooni raamatuid Põhja-Ameerika indiaanlaste ja eskimo keeltes

Metropolitan Toronto raamatukogu keelte keskus teenib Toronto mitmekultuurilist elanikkonda ning vastastikuse laenuteeninduse kaudu kogu Ontario rahvast.

Keelte keskus on ideaalseks kohaks, kus võib lugeda, õppida ja süveneda. Külastage peatselt seda keskust! Omal valikul võite uurida või jälle külastada igat maailmanurka. Meie loodame, et teie tulete sageli keskusesse, kuna see asub väga kättesaadavas kohas ning kaks allmaaraudtee liini on ainult ühe bloki kaugusel.

Kui teie soovite tasuta broshüüri „Guide to the Library", milles antakse ülevaade ka keelte keskuse kollektsioonide ja teeninduste kohta, siis kirjutage:

Languages Centre
Metropolitan Toronto Library
789 Yonge Street — 5th Floor
Toronto, Ontario.
M4W 2G8

Robert Welch,
Minister of Culture
and Recreation

William Davis, Premier

Province of Ontario

Rahvuslik teadvus ja kultuuri järjepidavus

ASTA WILLMANN

VI

Luuletaja, kes ei anna alla

Tundes kuis kõik ilus setib oma hingepõhja nagu mingiks põhiliseks ja pidevalt allakiskuvaks raskuseks laulab ta kivist mille kiviraskus teda alla kisub. Täiesti eestipärases jonnis, otsustab selle elutu, külma raskuse oma südames helisema liüa ja taeva kõrgusse tõsta. Takistusi aga kerkib kui sortse põõsaist. Kõige esmalt on ta hädas riimidega, mitte et ta neid ei leiaks, aga pähe tulevad aina sihukesed, mis veavad luuletuse mõtte ja sihi hoopis vastassuunda, kuhugi mõttekraavi destruktiivsesse roopasse.

Alla Vihalemm aga ei anna; elutarbeks peenrahaks savist piiluparte voolides, saaks ta nagu kivistki südames voolitav savi ja ennast linnuga samastades laulab ta päiksepaistest ja maailma ringi rändama minevast piilukesest. Ja niipea kui ta tahab õhku tõusta, kogeb ta, et „savilinnu tiivad ainult alla viivad!"

Keset lagedat ahastust aga näeb ta korraga kuski Rootsi kai ääres eesti laeva „Mari. Pärnu" — ja kuigi tähed on vene tähed, kõne pardal samuti, juhtub ometi nii, et nagu ta laulab: „üks riimi ja rütmi peni / jälle salvas mind kanda / ja ma sõuan ja sõuan seni, / kuni jõuan täie märsiga randa," veendumuses, et „elu, mis unega pooleks, jätab meid saatuse hooleks" ja et leivast, räimest ja kartulist, jõudu saab keha ja vaimgi vist." Ja nii siis ta pakubki oma värsse kui koduvetest püütud silke, hüüdes „Ennejaanised Pärnu silgud!"

Sel kombel rammu ja julgust kogunud, ei näe ta ennast enam abitu savilinnuna, vaid võimsa piiblipatriarhina — Noana loksumas suure uputuse vetel, kirju loomakari pardal — mis äraseletatult on ilmatu kirev värsside kari. Piiblis on nii, et noalaev viis maks Ararati mäe otsa konksab, joob vana Noa enese pääsmisrõõmust täis; kui ahastuse-uputus möödas, teeb Vihalemm-Noa sedasama, aga teistel motiividel ja teistsuguse vedelikuga: „Vormiandmise valust / otsisin jalgealust, / piiride leidmise piinast/ jõin ennast täis nagu viinast," tunnistab ta. Purjuspäi teeb inimene aga hulle tükke. Piiblis kiskus Noa enese paljaks ja jäi siis sedasi „rahvale naeruks ja naljaks". Noa paljast ihu naersid ta lihased pojad ning isa väärikuse nimel võis ta nad ära needida. Mida teeb aga taidur-luuletaja, kui enese seljast ja südamest võetud salmid jätavad ta mitte ihualasti vaid hingealasti. Siis ainsaks võimaluseks on trotsida.

Otsus kõik tõsised tunnetused, ihalused ja taotlused naljaga üle kullata toob julguse, Noa-Vihalemm avab laeva klapid ehk vaimsed laeva luugid ja laseb oma kirju karja, s. t. salmikud, kuivale maale — äraseletatult raamatulehele. Ja kirju kari see on tõepoolest. Toredasti seotud kõne vaheldub proosaga, karedate „vahemärkustega" ja „äraseletamistega", millele veel lisatud siin-seal päris piltki, et oleks hästi selge.

Jõuline ja täppis huumor

Oma uut, ebatavalist salmikloomade karja hinnates, kus komadki tõusevad ellu ja puksleva kapsaussidega, müütilised igatsuse kuldlinnud toodavad sulasel selget sõnnikut, kus enneolematud assotsiatsioonid ületavad lausa kosmilisi kaugusi — leiab laulik, et tegemist on isemoodi zooloogiaga ja ta kogu nimeks saabki niisiis, Tsoo-loogia. Karja seas ringi vaadates leiab ta sealt endale paraja vapiloomagi.

Jah, Vihalemma võiks võtta kui poeetilist võrukaela — kuigi ammugi mitte vemmalvärsi sepitsejat, selleks on kogu ta loomingu mõtteline sidekude liiga tihe ja tõsine, elutunnetus salmikute põhjas liiga valu-elev ja siiras, huumor liiga jõuline ja täppis ning penetreeriv ning ridade vahele peidetud enesekriitika liiga kibe ning tõsine, pidevalt piinav „koeranael".

Ja selles peitubki ta suur erinevus ning haaravus, sellises ülimalt elastses vastakluse sünteesis — pisarate ja heliseva naeru tervikluses, mille puhul ei tohiks unustada, et ehtne nali tegelikult on üks päratu suur ja tõsine asi, nii tõsine, et ei mahugi tõsisesse sõnasse. Vihalemma puhul mitte ja et mõnigi väiksem tõde võib olla kurisageli lihtsalt naljaks ja naermapanev. Ei — Vihalemm on ülitõsine mees ja ei jääks Pegasus tema hoole all nälga — kuigi ta isevärki roka puhul mokka väristab.

*

Tõeline taidur, väidab Albert Camus, on alati elu poolel, igaüks omal kombel — ja on seda ka käsitlenud viis taidurit oma eripalgelisuses, igal antud avaldada oma tõde, sügav ja suur, sest nagu ütleb kaasaja suurimaid teadlasi Nils Bohr, on õige väite vastand vale väide; ühe sügava tõe vastand aga võib väga hästi olla teine sügav tõde.

Eluealt kaugelt üle 60-ne, tuikab neis kõigis seda elurütmi, mis andis meie lühikesele omariiklusele selle dünaamika ja värvi. Paljugi saab võõrsilt laenata; ka eesti värss selgines, kristalliseerus ja tihenes ja avardus välismaiste eeskujude kaudu. Mida aga parimagi tahtmise juures laenata ei saa, ei ka kinkida, on põhiline vaimu ja hinge hoiak — suhe elu enesega, mis nimetatud viie poeedi puhul polnud eskapistlik seljapööramine vaid elu väljakutse lahtisilmi vastuvõtmine.

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

Eesti raamatuid soome keelde

Aastaid oli Soomes huvi eesti raamatute vastu väga tagasihoidlik, kirjastajad julgesid ainult üksikuid välja anda ja needki äratasid vähest huvi. Nüüd on viimastel aastatel olukord siiski muutunud ja just praegu on korraga mitu raamatut Soome ramatuturul saadaval.

Väga hea hinnang anti Lennart Meri reisiraamatule „Virmaliste väraval" (Revontulten porteilla), mis kodumaal ilmus juba aastate eest, enne Meri populaarseks saanud „Hõbevalget". Meri on Soomes juba ennegi tuttav oma suurt menu leidnud ja sooja vastuvõtu saanud filmi „Vesilinnu rahvas" tõttu. Kriitik Raimo Seppälä ülatuslikus arvustuses tutvustab Lennart Meri isikut ja tema teost, mis on isiklik reisiraamat Tallinnast Tshuktshimaale, sinna, kus ida lõpeb ja lääs algab ja kus enne teda on liikunud sellised tuntud põhja alade uurijad nagu Barents, Dahl, Nordenskiöld, Bering ja mitmed teised. Kogu reisi pikkus oli 13.500 km, millest osa tehti rongil, osa laeval, lennukil, veoautol ja osa jalgsi.

Arvustaja märgib, et „Virmaliste väraval" on eriline reisikiri, mis on rännak maastikku, inimesesse ja kultuuri. See on oma raskemaski osas kergesti arusaadav ja kaasakiskuv, kuna ta mõistab inimest hästi kirjeldada ja lisab oma kirjeldusse ka huumorit.

Lisaks A. Viirlaidi romaanile „Ristideta hauad" on veel teinegi eesti romaan valitud ühe teise Soome raamatuklubi, Kirjakerho kuuraamatuks. Selleks on Lilli Prometi armastusromaan „Eikä rakkaus täyty" (eesti keeles „Primavera"). Soome raamatuklubi oma ajakirjas tutvustab seda kui kahe täiskasvanud inimese romaani uuesti ärganud armastusest. Selles eesti näitlejatar Saski on Itaalias grupireisil, esimest korda oma elus. Reisikaaslaste hulgas on üllatuseks ka ta noorusarmastus Märt, kellest sõda ta lahutas. Itaalia värvide, valguse, kunstiaarete ja looduse keskel Torinos, Milanos, Firentsis ja Roomas nad elavad uuesti läbi oma möödunud elu, noorusarmastuse ja kõik nende raskete aastate taha jäänud elu. See on mõjuv, kaunilt vormitud pilt kahe täiskasvanud inimeste tundeist ja nende omavahelistest suhetest. Aga see on ka huvitav ja humoristlik pilt erisuguseisse olukordadesse kuuluvate inimestega suhtlemisest, mida nõukogude inimene kogeb läänemaailma elus. Raamat oli augustikuu lisavalikuks.

Kuidas kindlustada . . .

(Algus lk. 2)

Kolm aastat tagasi asutati Eesti Sihtkapital Kanadas (ESK). Tänapäevani on see fond korjanud üle $40.000.— ja abistanud üle 50-ne organisatsiooni! Hanno Kompuse Mälestusfond on ka ESK poolt administreeritud. Eesti Sihtkapital Kanadas ei ole eriti laialdaselt tuntud. Iga ühiskonna organisatsioon peaks ESK põhikirja lähemalt uurima ja tutvustama oma liikmetele selle fondi võimalusi.

Oleks väga soovitav, kui ka meil kasvaks üks tugev keskfond nagu armeenlastel, mitte aga sajad väikesed fondid.

Viimasel ajal oleme õnnelikud olnud, saades toetusi provintsi- ja föderaalvalitsuste kaudu erinevatele ettevõtetele. Hea mõte oleks alustada informatsioonikeskust oma organisatsioonidele, kuhu meie võiksime koguda täpsemaid andmeid toetuste üle ja millistele projektidele neid toetusi on kasutatud. Iga seltskondlikul organisatsioonil peaks olema võimalus nõuda tagasi osa nendest tulumaksudest, mis me igal aastal oleme välitsusele maksnud.

Aeg on möödunud, mil võisime mugavalt istuda ja olla ranged nädalalõpu eestlased. Peame koguma informatsiooni ja esmajoonies koos töötama, noored ja vanad, et oleks küllalt jõudu meie kultuurilist tegevust tulevikuks kindlustada.

Stokholms Kulturnämnd jagas riiklikest summadest toetusi teatritele. Nende hulgas sai Eesti Teater 3000 krooni etenduste korraldamiseks ABF majas.

Rootsi valitseva partei, folkspartieti kongressist võttis osa partei Stokholmi osakonna esindajana Andres Käärik

Kinkige sünnipäevaks „VABA EESTLANE"

Vancouveris näidati uuesti „Lillesidet"

Sadakond kaasmaalast oli kogunenud Vancouveris „Meie Kodu" aulasse laupäeva, 15. okt. õhtul, kui perekond Loo näitas valguspilte kolmel ekraanil korraga. See oli sama kogu pilte, mis näidati suvel Lääneranniku Eesti Päevade puhul, pealkirjaga „Ma lillesideme võtaks". Seletusi andsid ins. Heino Loo, dr. Laine Loo ja nende tütar Pille, kuna poeg Andres aitas kaasa aparaatide juures ning luges valjuhääldaja kaudu ühe luuletuse, mis sobis piltidega kokku.

Heino Loo fotokunsti nautisid kõik, kes koos olid, kaasa arvatud ka need, kes pilte juba suvisel esitamisel olid näinud. Tema piltide teravus, aine valik ja kompositsioon on päris omaette klass. Neid pilte vaadates leiab alati midagi ilusat ja huvitavat. Osa pilte on veel Eesti Vabariigi ajast, kui värvifoto kunst tegi alles esimesi samme meie kodumaal.

Kuuldavasti avaneb varsti võimalus ka Toronto eestlastel näha seda haruldast pildikogu.

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 10. novembril 1977 — Thursday, November 10, 1977

KIREV MAAILM

GALVESTON — Üks merebioloog Texases sai 53,000 dollarit maksumaksjate raha selleks, et uurida tigude suguelu, ala, mis peaks huvitama ainult teisi tigusid. Dr. James E. Blankenship, assistentprofessor Galvestoni ülikoolis, sai toetust National Foundation'ilt, et panna tähele sugutamise kombeid suurekogulise mereteo Allysa juures. Need teod võivad kaaluda kuni pool naela ja on hermafrodiidid, omavad mõlemad nii mees- kui naissuguorganid.

NEW YORK — Suurem korruptsioon avastati neegrite linnaosas Harlemis asuvas uimastusmürkide vastu võitlemise kliinikus. Selle juhataja, neegritar Martha Davis oli veel mõni aasta tagasi abisaaja linnalt, nüüd aga omab Riverdale linnaosas 100.000-lise maja. Tal on täispalgal kaks isikut, kes peaksid töötama haiglas täie ajaga, kuid on tegelikult täisajaga tööl hoopis kusagil mujal. Ta on pannud haigla palgale 8 oma sugulast. Haigla kojamees töötab tegelikult M. Davise majas kojamehena. Haigla arstid on saanud palka „töö" eest, mida pole tehtud. M. Davis ei oska ka seletada, kuidas ta sai omale 100.000-lise maja, Lincoln Continental auto jm. luksusesemeid.

BRISTOL — Maailma kohvikaubanduses on midagi viltu. Inglismaal, Bristolis lastiti Brasiiliasse minevale kaubalaevale 2000 tooni kohvi. Üks Interbras, Brasiilia riikliku kaubandusettevõtte ametnik ütles, et kuna tõsine ööküllm ruineeris 1975. aasta saagi on äri olnud sunnitud mujalt kohvi juurde muretsema. Laevakompanii esindaja ütles, et nad pole kunagi enne saatnud kohvi Brasiiliasse, kuid on kord saatnud laadungi liiva Saudi Araabiasse.

MILANO — Itaalia inimröövijad on tänavu ületanud oma 1975. aasta rekordi kuigi kaks kuud on veel aastalõpuni. Giovanni Belloli, 25-aastane rikka ülitööstuse omaniku poeg oli ohver number 63. 1975. aasta oli kõrgseisund, millest möödunud aasta oma 48 rööviga oli madalam. Pärast 1973. aastat on tehtud 221 inimröövi, neist on 29 senini veel kadunud või vangistuses.

STOKHOLM — Rootsis asuv soomlane Oiva Ojalainen, kes pidi läbi elama hiljutise Lufthansa lennuki hõivamise, ütleb, et kui lennuki ründamine oleks juhtunud viis tundi varem, oleks kõik reisijad võinud hukkuda tules. Hõivajad olid sidunud reisijad istmete külge ja valanud käigud ja riiulid üle reisijailt võetud alkoholiga, mis võinuks tulistamise korral süttida põlema. Siis oli reisijate meeleolu väga madalal. Enne vabastamist olid reisijad sel arvamisel, et neid vahetatakse välja vabaks lastud palestiinlastega. Ojalainen ütles, et ta oli pealtvaatajaks kui hõivajad surmasid lenduri, kapten Schumani.

BONN — Uus nõupidamiste järk on algamas Lääne- ja Ida-Saksamaade vahel. Liidukantsleriameti minister Wischnewski ja Ida-Saksa esindaja Bonnis uurivad juba nõupidamisele võetavate punktide sisu. Bonni valitsuse nimekirjas on esikohal Berliini liiklemise parandamine, elektri jagamine ja kindlustamine Lääne-Berliinis, ida-saksalste reisimise hõlbustamine läände ja külastajate vanuse piiri alandamine.

HELSINGI — Soome Gallupi uurimise järgi 86% küsitletuist vastasid, et nad on otsustanud järgmisel presidendivalmisel oma hääle anda senisele presidendile Urho Kekkosele. Teiste nelja kandidaadi poolt hääletaksid 14%. Vastajaist polnud aga 26% veel oma otsust teinud. Järgmised presidendivalimised toimuvad jaanuaris.

RISTSÕNA NR. 950

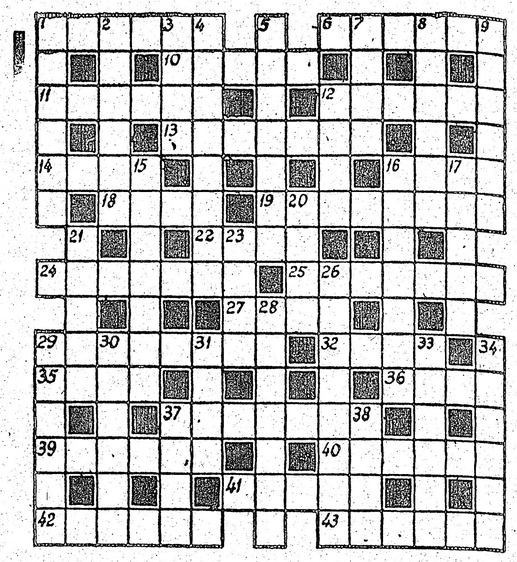

Põikread 1. Suur veekogu, 6. Kasakate pealik, 10. Eesti näitleja-lavastaja, 11. Üksisilmi, 12. Nõu joogi hoidmiseks, 13. Muistne Mehhiko elanik, 14. Eesti graafik, 16. Koha määrsõna, 18. Pime, rumal, 19. Joovastav, 22. Mehe hüüdnimi, 24. Veiderdus, tühine ettekanne, 25. Austus, lugupidamine, 27. Soome mehenimi, 29. Vaikselt, 32. Isane loom, 35. Autosid üüriv ettevõte, 36. Näitav sõna, käändevormis, 37. Tegelane ooperis „Aida", 39. Koht Läänemaal, 40. O. Lutsu teos, 41. Kaardimast, 42. Vaja, 43. Muinasegiptuse jumal.

Püstread: 1. Tugev hoop, kõnekeeles, 2. Kõrgem koht, 3. Eesti naiskirjaniku eesnimi, 4. Lavakunstnik, 5. Püsivus, kestev-olek, 7. Külmrelv, 8. Mudel, 9. Nõrgaks muutuv, 12. Supivedelik, 15. Hea kõneandega, jutukas, 16. Kõige enne, 17. Tulus, kasutoov, 20. Inimene, 21. Jahmatav, ootamatu, 23. Magades, 26. Haigust edasikandev sääsk, 28. Seal on paljude eestlaste hauad, 29. Kuningas Vanas Testamendis, 30. Tuntud õmblusmasin, 31. Naisenimi, 33. Hapupiimajook, 34. Tõbi, 37. Naisenimi, 38. Määrsõna.

RISTSÕNA NR. 949 LAHENDUS

Põikread: 4. Vürts, 7. Kukil, 9. Ainus, 11. Tong, 12. Liim, 13. Eton, 14. Kannel, 16. Asuta, 17. Aren, 18. Korts, 20. Keep, 23. Õnnis, 26. Reiman 29. Riis, 30. Psii, 31. Emis, 32. Roald, 33. Lutud, 34. Janus.

Püstread: 1. Sülg, 2. Atala, 3. Ruttu, 4. Vinnak, 5. Siin, 6. Kumer, 8. Koot, 10. Nina, 13. Ester, 14. Kõrin, 15. Lehis, 19. Sõrmus, 21. Eepos, 22. Pisa, 24. Niit, 25. Nisud, 27. Milj, 28. Aidas, 31. Elus.

MÜÜA

KASEKÄSNU

(tarvitatakse vähjahaiguste vastu)

„Andy" 34 36th Str. Toronto, Ont. M8W 3K9 — Tel. (416) 259-6892

VABA EESTLANE

TOIMETUS JA TALITUS

avatud esmaspäevast reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus väljaspool tööaega:

Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu: nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES

on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:

üks toll ühel veerul $3.25
esiküljel $3.75
tagaküljel $3.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. Vaba Eestlase talitus
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495

2. Mrs. Leida Marley
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080

„Vaba Eestlases" ilmunud Tommy Tomsoni fotosid saab tellida talitusest või tel.: 423-4558 ja 461-6916.

Pensionäride Klubi filmiõhtu täissaalile

Möödunud teisipäeval toimus Toronto Eesti Maja keskmises saalis Pensionäride Klubi filmiõhtu, mida oli saabunud jälgima saalitäis rahvast. Õhtu avas klubi esinaine Frieda Terts tutvustades ka Lõuna-Aafrika filmiühingu esindajat, kes oli kohale saabunud kahe filmiga, mis kirjeldasid Lõuna-Aafrika loodust ja linnu. Tiiu Kadak, kes elas varem aastaid Lõuna-Aafrikas, andis huvitava ülevaate Lõuna-Aafrika ajaloost ja loodusest, mainides, et seal leidub tuhandeid kauneid lillesorte.

Esimeses filmis nägid filmiõhtule saabunud huvitavaid võtteid Lõuna-Aafrika merest, lilledest, lindudest, loomadest ja kaunist loodusest. Teises filmis esitati huvitavaid võtteid Lõuna-Aafrika linnadest Johannesburgist, Kaplinnast, Pretooriast jne., samuti teemandikaevandustest ja loodusest.

Järgnes vaheaeg, mille kestel pakuti kohvi. Pärast seda näitas pr. Toom huvitavaid diapositiive Havai saartest ja Pariisist, täiendades pilte üksikasjaliste seletustega. Õhtu lõpetas tänusõnadega filmiõhtu sisustajatele klubi esinaine Frieda Terts.

Külaliskunstnik USA-st

Arville Pusström-Uus esineb mitmeaastase vaheaja järele Torontos (viimane esinemine oli 1973), 25.—27. novembril Eesti Majas. Kunstnik on produktiivne ja juba 1966. aastast alates on esinemised olnud USA linnades ning Kanadas ja Rootsis. Tema kunstiõpingute tagapõhi on tugev. Alustanud kodumaal Pallases, jatkas Düsseldorfi Akadeemias ning USA-sse siirdudes tuntud John Howelli ja Adolf Konradi ateljeedes. Praegu töötab kunstiõpetajana USA koolides ning produktiivse kunstnikuna on korraldanud perioodiliselt näitusi, saades kiitvaid kriitikaid. Meelsamini maalib kunstnik maastikku, randu, luiteid ja merd, millised motiivid harva kunstnike pintsli all elavaks saavad. Ta tehnika on samuti mitmelaadiline.

Toronto Eesti Majas esitab kunstnik üle poolesaja maali. Külaliskunstnikuna on tal kahtlemata mõndagi erinevat meie siinsele aktiivsele loomingule lisandada.

N. Liidu õli ähvardab Stokholmi saarestikku

STOKHOLM — Karile jooksnud Nõukogude Liidu laevast on jooksnud merre juba üle 1200 tonni õli Rootsi rannikule, teatas Rootsi piirivalve. Õli oli tulnud rannikule Södertälje lähedal, Stokholmist lõuna pool ja põhjustanud kahju vesilindudele, muuhulgas ka luiketele. Merre valgunud õli katab kahe kilomeetri laiuse ala. Üksteist erilist õlipuhastusvahenditega rannavalve laeva alustasid möödunud nädalal mere puhastamist õlist. Üks saar on siiski juba saastunud ja kuna lubadus on tuulesuuna muudatuseks, siis ohustaks see kogu Stokholmi saarestikku. 28. okt. muutus tuul tormiks ja tegi puhastustöö raskeks. Rannavalve kasutab õli eemaldamiseks mehaanilist menetlust. Lisaks viiakse ohu ees olevaile rannikuile õlgi ja turvast, kuhu õli imbub. Keemilisi tõrjemenetlusi ei saa kasutada kuna need võivad põhjustada keskkonnakahjustusi.

Ühendriikides kontrollitakse jõgede tamme

WASHINGTON — Ühendriikides Georgia osariigis on sõjaväe insenerid asunud kõiki veetamme kontrollima pärast seda kui möödunud pühapäeval üks tamm suurte vihmasadude tulemusena murdus ning 38 inimest, nende hulgas 20 last, uppusid. Katastroof juhtus 90 miili Atlantast kirde poole asuvas Toccoa Falls'is, kus tammi murdumise tulemusena valla pääses 30 jala kõrgune hävitav veevool, purustades kõik ettejuhtuva.

Soomepoistele

Soomepoiste Klubi Torontos korraline aastapeakoosolek peetakse pühapäeval, 27. novembril kell 3 p.l. Peetri kiriku kõrvalruumis (kas naiste ruumis või mujal selgub kohapeal). Koosoleku päevakord on tavakohane.

Juhatus loodab, et selleks ajaks jõuab trükikoda valmis ka kaua teoksil olnud soomepoiste ajaloo ingliskeelse versiooniga, mis puhul tellijaile raamatud kohapeal kätte antakse.

Kui ettenähtud ajaks vajalik arv liikmeid kohale ei ole tulnud peetakse koosolek tund aega hiljem osavõtjate arvule vaatamata.

JUHATUS

Eesti rock-and-roll'ile Liibavis järgnesid rahutused

Liibavist teatatakse, et seal toimunud 11. augustil eestlasest rock-and-roll orkestri esinemine. Sellele oli kogunenud suur rahvahulk, eriti noori. Pärast kontserti, kella 11 paigu öösel, puhkenud senini teadmata põhjustel demonstratsioon, millest osavõtjaskonda arvestatud vähemalt tuhandele.

Kostnud lätikeelseid hüüdeid: Vabadust... Vabadust!... Demonstrandid pildunud sisse riiklike hoonete aknaid jne. Linna miilitsamehed pole olnud üldse võimelised demonstrante rahustama, mispärast välja kutsutud sõjavägi. Pole teada, kas toimus arreteerimisi ja kui, siis kui arvukalt.

Rock-and-roll kontsert toimunud „Liibavi Merevaigu Pidustused '77" raames, mis olnud määratud mitmele päevale. Pärast juhtunud demonstratsiooni antud KGB käsul korraldus nende koheseks lõpetamiseks.

VES

Mõtteteri

Ilusaim mõte on see, milles Jumalas nagu peeglis võid tunda iseennast.

A. Gide

Inimene kuuletub alati kellelegi või millelegi. Parem on kuuletuda Jumalale kui oma kirgedele ja instinktidele.

A. Gide

Riin Rivanool

Maaelu ohtlikkus

On üldiselt teada, et linnas on elu hädaohtlik kiire liikluse, kuritegevuse, õhureostumise, närvipinge ja paljude muude pahede pärast. Et ka maaelus varitsevad hädaohud — omamoodi ja teistsugused, muidugi — seda pole ajakirjanduses palju puudutatud. Kuna mina ise ja isiklikult elan meelsamini ja selle tõttu ka suurema osa oma ajast maal, võin otse väärika autoriteetsusega selle küsimuse kallale asuda ja kirja panna ohtlikke momente oma elus lähimast minevikust.

Kui linnainimesed arvavad, et seened on ainult valged shampinjonid ja kasvavad poeleti ja riiulite taga laoruumis, siis maainimene selle asemel võtab korvi kätte, läheb metsa ja korjab seeni ise ja igavärvilisi.

Kole asi on, kui oled seene korjamiseks puu alla kummardunud, tõstad siis pea üles ja madu vahib puuoksalt vastu. See sukapaela-oma ikka, kerinud enda kui vööt oksa ümber ja uurib. Nii olen teda vaid üksainus kord näinud, ega ta midagi ei tee, ainult ehmatab, aga nõrganärviline võinuks saada rabanduse. Ohtlik, eks ole!

Aga veel hirmuäratavam on järgmine lugu. Meil oli keldris hiir. Mitte seal juurviljaosas, vaid lihtsalt selles meelelahutusruumis ja kaminasimsile oli ta jätnud oma jäljed. Aadam pani lõksu üles, nädala jooksul sai sedasi kaks hiirt kätte.

Nüüd oli aeg muret tunda ja perekondliku nõukogu koosolekul võtsin ma sõna:

„Hääda on suur ja esimest korda kogu paarikümne aasta vältel on see tabanud meie keldrit. Kujutage nüüd ette, kui kohutavalt kiiresti hiired paljunevad ja mis siis saab? Lugesin kuskilt — mõne ajaga võib neid saada kolm miljonit, muidugi kui iga uus sugupõlv oma järglased ikka kaotusteta ja korralikult edasi kasvatab."

„Aga me saime ju oma paari kätte, uusi ei tule", püütakse selgitada.

„Kuidas ei tule? Kas kontrollisite korralikult, et olid ikka emane ja isane? No jah, muidugi ei! Miks te ei teinud? Ah et ei oska! Tühi jutt, selle kohta on kirjandust ja igasugu muid abinõusid. Lihtsalt hoolimatus olukorra tõsiduse vastu! Võib-olla jäi hoopis kaks ema lõksu, isane on kuskil alles ja toob omale uued partnerid. Isaloomade loll komme! No jah, ja kui neid siis see kolm miljonit täis saab ja keldritreppipidi üles hakkab tulema, mis siis juhtub? Mitte üksi seda: närivad keldri kandetalad läbi ja kogu maja variseb kokku"

„Meie keldril on rauast kandetalad", katsub keegi jälle vahele segada, aga ma ei lase end häirida:

„See ei loe! Kolm miljonit on jõle jõud, ei neil ole aega uurima hakata, millest need talad on, kõike näritakse, viimne kui tera süüakse ja — praegune häbi veel peale selle: meie keldrist on kamina pealt kätte saadud kaks hiirt!"

Keegi enam ei vasta. Kõne on olnud põhjendatud ja põrutav.

Vähe sellest. Ühel õhtul kuuleme köögist sirtsumist. Väljas on seda päikesepäevade ja suveõhtute sirinat lihtsalt võrratu kuulata, ent nüüd — köögis!

„Heldus küll, rohutirts või kilk on köögis!" mobiliseerin oma kodused ja annan selgitused. „Selle loomakese või sitika peenem nimi on kriket ja on teada, et muuhulgas sööb ta ka riidele augud sisse. Siin see siis nüüd on! Meil on tuliuus diivan sees, vaat, kui hakkab seda närima, nii et hommikuks pole muud kui paljad vedrud järel! Diivanist ikka, riie selle sirina peale tolmuks söödud ja sellepärast tuleb kõigil ja ühiselt kurjategijat püüdma asuda!"

Jagan välja kärbsepiitsad, harjad, luuad ja mitmesugused muud tugevamad relvad, aga selle ajaga on kilk jõudnud külmetuskapi taha pugeda. Kui see paigast tõstetud, on sitikas kahjustamatult jõudnud pliidi taha; sealt edasi riistakappi ja ei tea veel kuhu, ega anna endast häälitsemisega mingit märku. Kui relvad ära pannud oleme, algab vaikne sirin uuesti.

Ma ei taha rääkida, mida moodi köök sellise lahingu järele välja näeb: iga asi on paigast tõstetud ja lahinguväljal valitseb täielik kaos. Võitlus pole siiski olnud tulemusteta, sest pikaajalise rünnaku saavutusena võidakse kilgi laip kärbsepiitsa peal majast välja kanda ja öörahu on kindlustatud. Seniks muidugi, kui mõni uus sisse pääseb . . .

Täna läksin autole õli panema. Nagu mehaanik auto-kapoti üles tõstis, varises sealt kui küllusesarvest välja nisuteri ja aku kõrvale oli keegi villa, heinakõrsi ja prahti pesategemiseks kohale kannud.

„Tohoo, kes siis . . ?" küsis kohkunud mehaanik, aga ma kehitasin selle väikese viperuse peale vaid õlgu. Kust mina tean! Ainult kaks ööd-päeva oli auto ühtejärge maakodus garaazhis ja juba püüdis mõni õue-elukas sinna oma talvekorterit korraldada. Kui hirmus!

Maaelu on täis ootamatusi ja ääretult ohtlik. Aga kuulge, ärge te sellest me sõpradele piuksatagegi, muidu võib juhtuda, et edaspidi enam keegi meile külla ei tule.

Hirmus on see inimese ja loomakesegi elu, kui kaunid suvepäevad otsa saavad ja sügis kätte jõuab. Ei tea, kas peaks linna kolima?

Nalja

Elmar ja Elli on pulmareisil. Nad istuvad hotelli söögisaalis ja uurivad söögikaarti.

Elmar: „Mida sa tahaksid, kallim?"

Elli: „Ah, ma tõesti ei tea, vist mitte midagi."

Elmar: „Kallim, me peame ameti vahepeal ka midagi sööma!"

*

Kaks pätti vaatavad imetlusega rahakröösus Rotschildi hauakabelit Pariisi surnuaial. Lõppeks ütleb üks pätt:

„Küll ikka rikkad inimesed elavad uhkelt isegi veel pärast surma!"

„Miks kirub meie heroiline tenor oma karderoobis?"

„Ta sai ainult üheksa kimpu lilli."

„Kas sellest pole küllalt?"

„Muidu küll. Aga ta maksis enne kümmne kimpu kinni."

*

Ühel kolhoosnike miitingul ennustab agitaator kolhoosnikele õnnelikku tulevikku:

„Kõik saavad rikkalikult süüa ja prasdnikut pidada. Iga perekond elab individuaalelamus. Riiet kleitide ja ülikondade jaoks võite alati välja valida. Iga kolhoosnik võib aastas osta paari saapaid . . ."

„Taevake," imestab vana naiskolhoosnik, „siis tulevad ju õndsa Kolja ajad jälle tagasi!"